

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

21'inci Toplantı
25 Şubat 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Dışişleri Komisyonu Başkanı Taha Özhan'ın, 26 Şubat 1992 tarihinde yaşanan Hocalı katliamının yıl dönümüne ve Türkiye'nin dış politikasındaki gelişmelere ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Türkiye'nin dış politikasında son dönemdeki gelişmeler hakkında sunumu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri

Tarih : 25/02/2016

Saat :

Kayıt: Dışışleri

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 2

25 Şubat 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.38

BAŞKAN: Taha ÖZHAN (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Cemalettin Kani TORUN (Bursa)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Hasan Basri KURT (Samsun)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız var.

Dışışleri Komisyonunun, 26'ncı Yasama Dönemi, Birinci Yasama Yılı, 21'inci Toplantısını açıyorum.

Bugün, Dışışleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye'nin dış politikasındaki son dönemdeki gelişmeler hakkında Komisyonumuzu bilgilendirecekler.

Sayın Dışışleri Bakanımız, Türkiye Büyük Millet Medisi Dışışleri Komisyonuna hoş geldiniz. Öncelikle, sizi burada ağırlamaktan onur duyuyoruz. İlk, Bakan olarak da Komisyonumuzu ziyaret ettiğiniz için ayrıca teşekkür ediyoruz. Sayın Çavuşoğlu, 5 Kasım 2014'te de Komisyonumuza teşrif etmişlerdir. İnşallah bundan sonra da... Daha ben bir şey söylemeden kendisi ilk ziyaretimizde Komisyonumuzla yakın bir şekilde çalışmak istediklerini, bilgilendirmek istediklerini...

Kendisi de biliyorsunuz geçmişte Avrupa'da çok yoğun bir şekilde bu komisyon faaliyetleriyle sonunda da ilk kez sahip olduğumuz bir titri de almamıza vesile olmuştu. Bugün inşallah verimli bir toplantı yaparız diye düşünüyorum. Saat bire kadar sürdürmeyi planlıyoruz. Kısa bir sunum ve girişten sonra soru-cevap kısmına geçeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Dışışleri Komisyonu Başkanı Taha Özhan'ın, 26 Şubat 1992 tarihinde yaşanan Hocalı katliamının yıl dönümüne ve Türkiye'nin dış politikasındaki gelişmelere ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Buna geçmeden evvel, bugün, malumunuz 25 Şubat. Maalesef, bundan tam yirmi üç yıl önce Hocalı katliamının -25'i 26'sına başlayan gece- yaşandığı gün. Yüzlerce Azeri kardeşimizin hayatını kaybettiği, binlercesinin esir düştüğü ve hâlâ kayıpların olduğu bir katliam. Bu büyük yara hâlâ kapanmış değil. Bu yaranın ardından hem Ermenistan Cumhuriyeti'nin aktif bir şekilde dâhil olduğu bu katliam hem de beraberinde bölgede yaşanan gelişmelerle hâlâ bir kriz durumu, aslında de facto devam ediyor. Biz buradan bugün Dışışleri Komisyonu olarak öncelikle bu katliamı bir kez daha telin ediyoruz, lanetliyoruz. Bir daha bölgemizde buna benzer katliamlar yaşanmamasını da ümit ediyoruz. Komisyonumuzun mutadı olduğu üzere bu katliam, geçmişte de düzenli bir şekilde, her yıl dönümünde gündeme gelmiş ve telin edilmiştir. Bu konuda, gruplara gönderilecek bildiriye eğer bir ortaklaşma olursa geçmişte olduğu gibi yine biz bu katliamı telin edecek bir bildiri de çıkarmayı ümit ediyoruz.

Kıymetli arkadaşlarım, sayın basın mensupları, bugünkü sunuma geçmeden evvel kısa bir giriş yapmak gerekirse gerçekten kaotik bir dönemden geçiyoruz. Sadece Türkiye açısından değil, küresel anlamda, belki 1945 sonrası bu denli, aynı anda hem bütün coğrafi bölgeleri ilgilendirecek kadar hem de bütün siyasi, ekonomik dinamikleri ilgilendirecek kadar çalkantının olduğu bir dönem yaşanmadı. Ya salt ekonomik krizle açıklanabilecek ve belli bölgeleri ilgilendirecek kriz dönemleri oldu ya da belli ulus devletler arasındaki siyasi krizler ya da bölgesel krizler oldu. Ama bu yeni dönemde, aynı anda bütün uluslararası kurumları, siyasi ve ekonomik olarak ilgilendirecek düzeyde kriz alanları oluşmuş durumda. Ve Güney Asya'dan Orta Doğu'ya, Orta Doğu'dan Avrupa'ya varıncaya kadar hemen her başlıkta ya bir kısır döngü ya da bir kriz hâli yaşanıyor.

Dolayısıyla, böylesine zorlu bir dönemde dış politika başlığı da en hareketli başlığa dönüşüyor, en sıkıntılı başlıklardan birisine dönüşüyor, en fazla yükün taşınması gereken alana dönüşüyor. Tam da bundan dolayı kestirme çözümlerin, sadece dış ilişkilerle halledilebilecek meselelerin zayıfladığı, iş birliği imkânlarının ciddi anlamda tahrip olduğu, uluslararası kurumların siyasi kurumlardan ekonomik kurumlara kadar ciddi bir tıkanma içerisinde olduğu, güvenlik mimarisinde sıkıntıların yaşandığı bir sürecin içinde bulunuyoruz. Ümit ederim bundan en kısa sürede çıkma imkânına kavuşuruz.

Ben sözü daha fazla uzatmadan Sayın Bakana vermek istiyorum. Kendisinden bir sunuş bekliyoruz. Ardından da arkadaşlarımızın soru-cevap şeklinde sürdürecekleri fasla geçeceğiz.

Sizin sunumunuzun akabinde, yer darlığımız da var, ben basın mensuplarını dışarı davet edeceğim. Şimdiden söylemiş olayım, bir daha tekrarlamayalım.

Tekrar hoş geldiniz Sayın Bakanım, buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Türkiye'nin dış politikasında son dönemdeki gelişmeler hakkında sunumu

DIŞIŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Çok değerli Başkanım, Komisyonun çok değerli üyeleri; öncelikle sizi şahsım adına ve çalışma arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkanım, size ve Komisyona bu fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Esasen, sizin de söylediğiniz gibi Komisyon Başkanı seçildikten sonraki ilk görüşmemizde, sadece bir defa değil önümüzdeki süreçte, belli aralıklarla ya da siz ne zaman

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 3

ihtiyaç duyarsanız Komisyona gelmek istediğimi ve dış politikayla ilgili gelişmeleri sizlerle paylaşmak istediğimi, arkadaşlarımızın da sorularını memnuniyetle cevaplamak istediğimi vurgulamıştım. O nedenle bu fırsatı bugün yakaladığımız için çok teşekkür ediyoruz.

Esasen, siz değerli Komisyon üyeleriyle, milletvekilleriyle, dış politikamızın hem gelişmelerini hem de perde arkası bazı gelişmelerini özellikle kapalı oturumlarda da her zaman paylaşmak isteriz. Sizlerin sorularını da samimi bir şekilde cevaplamak isteriz.

Bugün, Türk dış politikasının değil sadece, dünyanın odaklandığı yer Suriye. Suriye'de nasıl bir çözüm olur? Ne yapılabilir? Ateşkes nasıl sağlanabilir? En azından çatışmalar durdurulabilir mi? İnsani yardımlar ulaştırılabilir mi? Kuşatma altında, zor şartlar altında yaşayan insanlar var. Esasen rejimin yöntemlerinden bir tanesidir: İnsanları kuşatma altında tutarak -32-33'te Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi- açlığa terk ederek öldürmek istiyor. Maalesef çok sayıda insan bu şekilde de yaşamını kaybetti. Tüm bunlara çözüm bulmak için uluslararası camiyla birlikte hareket ediyoruz, çaba sarf ediyoruz.

En son, 11 Şubat'ta Münih'te bir toplantı olmuştu, Uluslararası Suriye Destek Grubu toplantısı. Burada bir deklarasyonu kabul ettik, onayladık, dokuz saat süren bir müzakereden sonra. Bunun amacı şuydu: Öncelikle, bir an evvel çatışmaların durdurulması ve insani yardımların, bu kuşatma altında yaşayan insanlara bir an evvel ulaştırılması. Ve mümkünse bir an evvel kalıcı ateşkesin tesis edilmesi. Bu arada da siyasi müzakerelerin tekrar başlatılması. Bildiğiniz gibi daha önce müzakereler ocak ayının sonunda başlamıştı tekrar, bizim de katkılarımızla. Fakat, Rus hava saldırıları devam ettiği için, yine rejim güçlerinin belli gruplarla, İran'ın desteklediği Şii gruplarla, Hizbullah'la birlikte devam ettirdiği için herhangi bir müzakere ortamı oluşmamıştı ve kısa süre içinde De Mistura ara vermek zorunda kaldı, ara verirken de bunun gerekçesini kamuoyuyla paylaştı.

Tabii, tekrar başlatılması önemli. Çünkü, Suriye'de esas çözüm siyasi çözümdür. Tabii ki terör örgütleriyle mücadele devam etmeli ve kim olursa olsun, neye hizmet ederse etsin terör örgütleriyle mücadele edilmeli. Bundan sonraki süreçte zaten, ateşkes sağlanırsa da yine çatışmalar durdurulsa da Suriye'deki terör örgütleriyle mücadele devam edecek. Ama diğer taraftan siyasi çözüm arayışlarını da devam ettirmemiz lazım. Münih'teki bu toplantıdan sonra Uluslararası Suriye Destek Grubunun eş başkanları, aynı zamanda Güvenlik Konseyinin daimî üyeleri ABD ve Rusya, bunun nasıl uygulanacağı konusunda görüşmelerini sürdürdüler. Bu aşamada ortaya çıkan fikirler konusunda da sürekli ABD Dışişleri Bakanı Kerry ile de görüş alışverişinde bulduk. Ve taslak ortaya çıkınca da metin bizlerle de paylaşıldı. Biz de katkılarımızı verdik ve bu anlaşmayı, açıklandıktan sonra da desteklediğimizi zaten beyan ettik, kamuoyuyla paylaştık. Şimdi, sıra geldi bunun uygulanması. Yani yarın gece, 26'yı 27'ye bağlayan gece çatışmalar durdurulacak.

Bu vesileyle, bir parantez açayım, sözlerimin başında unuttum. Çok değerli Başkanım, sizler de vurguladınız, bugünü yarına bağlayacak gece maalesef Hocalı'da bir katliam oldu ve Ermeniler 613 Azeri kardeşimizi, Azerbaycanlı kardeşimizi, özellikle de çocukları, kadınları çok vahşi bir yöntemle katlettiler. Bu vesileyle, oradaki tüm şehitlerimizi, hayatını kaybeden kardeşlerimizi rahmetle anıyoruz ve Azerbaycan halkına, Türk halkına da başsağlığı dileklerini ben de bir kere daha vurgulamak istiyorum. Bu sabah açıklamamı zaten Anadolu Ajansında yapmıştım.

Umarım, yarın gece çatışmalar durur ve siyasi müzakereler için bir ortam oluşur. İnsani yardımlar etkili bir şekilde aktarılır. O günden bu yana yani Münih'ten bu yana kısmen de olsa belli bölgelere insani yardımlar ulaştırıldı. Bunu izleme komitesi var, hem bundan sonra çatışmaların durdurulmasını izleyecek hem de insani yardımların ulaştırılmasını gözlemleyecek çalışma grubunun içinde Türkiye de var. İnsani konularda her zaman hassasız ve burada bu yardımların yerine ulaşması için de elimizden geleni yapacağız. Ama bunun uygulaması çok önemli yani Rusya'nın hava saldırılarını durdurması gerekiyor, rejimin saldırılarını durdurması gerekiyor, İran keza, burada milislerini durdurması gerekiyor. Muhalefet, bizim de kendileriyle diyalogumuz devam ediyor, ilk açıklamalarında bu süreci memnuniyetle karşıladıklarını vurguladılar. Yani müzakereye hazır olduklarını da zaten daha önce göstermişlerdi. Tüm amacımız, Suriye'de kalıcı bir çözümün olması, müzakerelerin başlaması, siyasi dönüşümün gerçekleşmesi, on sekiz aylık geçiş hükümetinden sonra Suriye halkının kendini yöneten insanları seçecek ortamın oluşturulması. Bizim bu sürece desteğimiz de samimi bir şekilde devam edecektir. Bunu bir kere daha vurgulamak isteriz.

Tabii, Suriye'de bizi ilgilendiren gelişmeler de oldu. YPG'nin burada muhalefete saldırması, aynı şekilde angajman kurallarımızın kullanılmasıyla ilgili YPG'ye de bir müdahalemiz oldu. YPG ile PKK arasında bir ayrımın olmadığını, ikisinin de aynı olduğunu, YPG'nin tüm kademelerinde PKK'lı teröristlerin olduğunu tüm belgeleriyle muhataplarımıza da veriyoruz, vermeye devam edeceğiz. Bazı Avrupa ülkeleri bu gerçeği görmeye başladı. ABD'den ne kadar çelişkili bilgiler gelse de YPG'nin de güvenilir olmadığını özellikle Kerry'nin söylemesi önemli. Ama ABD'nin de bu konuda tam bir net tutum sergilemesi gerektiğini de sürekli söylüyoruz. Terör örgütleriyle iş birliği yapmak çocuk oyuncağı değildir, çok tehlikelidir, ateşle oynamak gibidir. O yüzden başka bir terör örgütüyle mücadelede, ideolojisi farklı diye diğer bir terör örgütüyle iş birliği yapmak hem zafiyettir, acizliktir, aynı zamanda da çok büyük bir yanlışlıktır. Bu düşüncemizi de paylaşıyoruz. Nitekim, terör örgütünün kimlerle iş birliği yaptığını da açık bir şekilde görüyoruz.

Tabii, mülteci krizi ya da sorunu, Suriye'deki ve Irak'taki durumun insani boyutu. Bunu da unutmamak lazım, göz ardı etmemek lazım. Biz Türkiye olarak bir taraftan insan kaçakçılarıyla mücadele ederken diğer taraftan bize sığınan insanlara topraklarımızı açıyoruz, gönlümüzü açıyoruz, onlara yardım yapıyoruz. 10 milyar doları aşan bugüne kadar bir yardım yaptık. Bugün, herkes Avrupa Birliğinden gelecek 3 milyar avroyu konuşuyor. Kimisi bunun sanki Türkiye'nin bütçesine gidecekmiş gibi yorumlar yapıyor, içeride ve dışarıda. Bu son derece yanlış bir değerlendirmedir. Bu para doğrudan mültecilere harcanacak, mülteciler için gerçekleştirilecek projelere harcanacak. Biz, öncelikler konusunda düşüncelerimizi paylaştık. Özellikle, sağlık, eğitim çok önemli. 700 bin civarında eğitim çağında Suriyeli var. Bunların 300 binine eğitim sağlayabiliyoruz, kamplarda ve bazı şehirlerde. Şu anda 400 bin gencin,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

çocuğun eğitime ihtiyacı var yani bir neslin kaybolmaması lazım. Diğer ülkelerde yaşayan Suriyelileri de düşünecek olursak yine Lübnan'da, Ürdün'de yani bir nesil maalesef bu şartlarda yok oluyor yani eğitimsiz bir nesil ortaya çıkıyor. O nedenle, eğitim, sağlık, geçici konut, barınma gibi konulara öncelik verilmesi gerektiğini söylüyoruz. Avrupa Birliğiyle de bu düşüncelerimizi paylaştık.

Biliyorsunuz, çalışma izni verdik Türkiye'de yaşayan Suriyelilere. Özellikle, istihdam yaratıcı, eğitime yönelik projelere de, iş garantili eğitim dâhil istihdam yaratıcı projelere de destek vermek gerekiyor ki bu insanlar çalışsınlar, kimseye muhtaç olmasınlar ve dilencilik yapmasınlar.

Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin sürekli suça bulaştığı ya da Avrupa'da "Gelirse suça bulaşır." anlayışı da doğru değildir, bu da haksızlıktır. Şu anda Gaziantep'in nüfusunun yüzde 18'i Suriyelidir. Kamplarda yaşayanları söylemiyoruz, şehirde. Bugüne kadar, Suriyelilerle ilgili hukuki işlem ya da yasal işlemin oranıysa yüzde 3'tür. Tabii yüzde 3'ün hepsinde Suriyeliler suç işlemiş diyemeyiz. Bazen kendi aralarındaki uzlaşmazlıklardan kaynaklanıyor, bazen de bizim vatandaşlarımızın onlara yönelik bazı eylemlerini kapsıyor. O yüzden, Suriyelilerin işlediği suç oranı yüzde 1 bile değil bir şehirde. O nedenle, onları da potansiyel suçlu gibi görmek de insani değil.

Irak'ta da maalesef durum hassasiyetini devam ettiriyor. Bugün Irak'ın iki problemi var. Bir tanesi, içinde bulunduğu durum yani DAESH'in topraklarını hâlâ işgal etmesi ve maalesef DAESH'e karşı da başarılı operasyonların yapılamaması. Bunun değişik sebepleri var. Irak'ın kurumsal, yeniden yapılmış bir ordusu yok. Şii milislerle bunu devam ettiriyorlar ve Maliki'nin dışladığı kesimlerin güveni ve desteği henüz sağlanamadı, onlara yönelik dışlanma politikaları devam ediyor. Bağdat ile Erbil arasındaki problemler devam ediyor. Maalesef Abadi, her ne kadar istese de bu konularda ciddi adımlar atamadı. Diğer taraftan, güçlü bir ordusu olmadığı için desteğe ihtiyacı var. Biz hem peşmergeye eğitim desteği veriyoruz hem de Başka'daki kampta Araplara, Kürtlere, Yezidilere, Hristiyanlara ve Türkmenlere, ihtiyaç duyan herkese ayırım yapmaksızın eğitim çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Her 2 kampta da yaklaşık 2.500'er kişiye bugüne kadar eğitim verdik. Bu eğitim donattığımız insanların da koalisyonla birlikte DAESH'e karşı operasyonlarda etkin olması için desteğimiz de devam ediyor.

Ama Irak'ın yaşadığı başka bir sorun var, mali sorun. Çok ciddi bir mali kriz içinde maalesef. Şu anda hem Erbil'de hem de Bağdat'ta bu kriz hissediliyor. Aralarındaki anlaşmazlığın sebeplerinden bir tanesi de bu. Çünkü petrol gelirleri dâhil diğer konularda ya da Kürtlerin bütçeden alması gereken pay alınmıyor. Bu konuda uluslararası camiaya da sürekli çağırıda bulunuyoruz ki yani Irak'ın da bu şekilde çaresiz bırakılmaması gerekiyor. O nedenle biz de elimizden gelen desteği sağlıyoruz. Uluslararası camianın bir an evvel buna çözüm bulması gerekiyor. En son PKK'nın petrol boru hatlarına yaptığı saldırıdan sonra petrol akışında da bir aksama oldu ki bu borularla gelen petrol, biliyorsunuz ki Türkiye piyasalarına değil uluslararası piyasalara da gidiyor, biz burada transit ülkeyiz. Tabii ki kendi ihtiyacımız olanı da alıyoruz.

Bizi yakından ilgilendiren konulardan bir tanesi de Rusya'yla olan ilişkilerimiz. Rusya'yla uçak düşürme hadisesinden bu yana ilişkileri düzeltmek için samimi gayretlerimiz oldu ama Rusya'nın tabii, Suriye'deki müdahaleleri de bölgeyle olan sorunlara farklı bir boyut kazandırdı. Özellikle de sivillere, hastanelere yönelik saldırılar yeni göç dalgalarına sebep oldu. Bizim sınırimıza çok sayıda insan geldi. Bunların bir kısmını aldık, bir kısmını da kontrollü bir şekilde alıyoruz ya da hemen sınırın diğer tarafında gerekli ihtiyaçlarını karşılıyoruz. Ama biz Rusya'yla ilişkileri düzeltmek için olgun bir tavır sergiledik. Kendisine güvenen, çağdaş bir devlet gibi davrandık. Rusya'nın duygusal tepkilerine ölçülü cevaplar verdik. Rusya'nın bize yönelik aldığı kararlara karşılık vermedik, attığı adımlara karşılık vermedik. Sabırla, ilişkilerimizin düzelmesini bekliyoruz. Bu sabah Anadolu Ajansında katıldığım programda da açıkladım: Belgrad'da Lavrov'la görüşürken Rusya'ya bu süreçten çıkabilmek için ortak bir çalışma grubu kurma teklifinde de bulundum ve o gün kendi aramızda, bunu basınla paylaşmayacağımız konusunda hemfikir olduk. Fakat epeyce bir zaman oldu 3 Aralıktan bu yana ve maalesef bir cevap gelmedi. Münih'te Lavrov'a tekrar sordum, Putin'den herhangi bir cevabın gelmediğini söyledi. Doğal olarak tabii Putin'e sorması gerekiyordu. Ben de Belgrad'da bu öneriyi getirirken o anda bir cevap beklemiyordum. Bu ortak çalışma grubunun amacı, bizim önerimize göre, bir yerde toplanıp bu krizden nasıl çıkabiliriz? bu Türkiye-Rusya ilişkilerini nasıl normalleştirebiliriz? Bu konuda kafa yorması ve önerilerle bize gelmesi idi. Fakat henüz maalesef, dediğim gibi, bir cevap gelmedi. Lavrov'a da artık bunu basınla paylaşabileceğimi Münih'te de söyledim. O nedenle, herhangi bir sözümüzü tutmama gibi bir şey de söz konusu değil. Çünkü bizim bu konulardaki tutumumuz, ilkesel tutumumuz her zaman nettir.

Avrupa Birliğiyle ilişkilerimize gelecek olursak. Son zamanlarda Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde bir ivme kazandık ama biz Avrupa Birliğine ve ülkelere hep şunu söylüyoruz: Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerine tekrar bir ivme kazandırdık, bir yol haritamız var ama bunun kısa vadeli olmaması gerekiyor, sonuç odaklı olması gerekiyor. Göç konusundaki iş birliğimizden rahatsız değiliz. Göç konusunun başka ilişkilerimizin diğer boyutlarına vesile olmasını da yadırgamıyoruz, doğaldır. Ama "Sadece göç konusunda Türkiye'ye ihtiyacımız var, o nedenle Türkiye'yle belli adımlar atalım, ondan sonrasına bakarız." anlayışının yanlış olduğunu söylüyoruz. Bizim Avrupa Birliğine olan ihtiyacımızı biz hiçbir zaman gizlemedik. Öyle olmasaydı zaten, ihtiyacımız olmasaydı, buna stratejik bir perspektiften bakmasaydık üye olmak istemezdik, müzakerelere başlamazdık. Ama Avrupa Birliğinin de bize olan ihtiyacını gizlememesi gerekiyor. Dün de ihtiyacı vardı, bugün ihtiyacı var, yarın her zamankinden daha fazla ihtiyacı olacak. O nedenle bu siyasi kaygılardan kurtularak, ön yargılardan kurtularak, bu vesileyle sonuç odaklı bir yol haritası üzerinde ilerlememiz lazım. Bu yıl atmamız gereken adımlar var. Göç konusunda zaten adımlar atıyoruz. Geri kabul anlaşması, ekim ayında gerçekleştireceğimiz vize serbestisi, vatandaşlarımızın Schengen ülkelerine vizesiz seyahat etmesini sağlamamız gerekiyor. Bu konuda mutabakatı sağladık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

Ekonomi konularıyla ilgili bir komisyonumuz vardı işleyen. Özellikle bu ABD'yle TTIP görüşmelerinden sonra bu mekanizma daha da iyi işledi. Fakat biz, bunun gümrük birliği anlaşmasının güncellenmesine yol açmasını istiyoruz ve bu konuda da bir mutabakatımız var. Gümrük birliği anlaşması 1995'li yıllarda bir avantajdı ama bazı unsurları dezavantajdı. Şimdi, Türkiye ekonomisi büyüdükçe ve üyeliğimiz geciktikçe bu dezavantajın ağırlığını hissediyoruz ekonomi üzerinde. O sebeple gümrük birliğini de güncellememiz gerekiyor. Burada en önemli husus, bazı ihrac ettiğimiz ürünlerin önündeki engellerin kalkmasının yanında, Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzaladığı muhtemel -TTIP dâhil- serbest ticaret anlaşmalarına Türkiye doğrudan dâhil oluyor. Yani Türk ürünlerine de o serbest ticaret anlaşması kapsamında gümrükler kalkıyor. Şu anda Türkiye, Avrupa Birliğinin imzaladığı üçüncü bir ülkenin ürünlerine gümrüğü sıfırlıyor ama o üçüncü ülkenin böyle bir yükümlülüğü yok. Bunun da dezavantajları var ama diğer taraftan yeni fasıllar açmamız gerekiyor. Sadece 17'nci Fasıllar yetmez. Beş tane fasıl üzerinde konuşuyoruz. Bunlardan iki tanesi çok önemli. 23 ve 24'üncü Fasıllar, yargı, temel haklar, özgürlük, güvenlik gibi birbirine bağlı ve Türkiye'ye yönelik birçok eleştiriyi de kapsayan. Biz bu konularda müzakereye hazırız, yükümlülüklerimizi yerine getirmeye hazırız. Yol haritamızın içindeki yükümlülüklerimizi nasıl yerine getirmek için çaba sarf ediyorsak, korkacağımız da hiçbir şey yok ama Avrupa Birliği de samimi olsun. Zaten bu iki fasılın gayriresmî açılış kriterlerini de yerine getirmiş durumdayız. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı, İnsan Hakları Kurumu, ombudsmanlık müessesinin kurulması gibi attığımız adımlarla altı tane gayriresmî açılış kriterini yerine getirdik.

Niye gayriresmî diyorum? Çünkü henüz Avrupa Birliği resmî bir şekilde bu açılış kriterlerini bize bildirmediği için gayriresmî diyorum ve bu fasılların açılmasının şöyle bir önemi var: Uzun sürüyor, zorlu. Şu anda Romanya ve Bulgaristan gibi ülkeler kaç yıldır Avrupa Birliğine üye ama bu fasılların kapanış kriterlerini daha yerine getiremediler. Avrupa Birliği bu anlayışla Karadağ'la ilk bu fasılları açtı mesela. Yani Sırbistan'la bir fasıl açtı, o da Kosova'yla ilişkilerini düzelttiği için dış politikayla ilgili. Fakat gerçek anlamdaki müzakerelere artık Avrupa Birliği bu iki fasılla başlıyor ki uzun zaman alıyor ve zor konuları içeriyor.

Hepimizin yakından takip ettiği Kıbrıs konusuna da değinmek istiyorum. Bu sene Kıbrıs'ta bir çözüme kavuşacağımızı umut ediyoruz. Bu atmosferin var olduğunu defalarca söyledik. Bu sadece iyi niyet gösterisi değildir, temenniden ibaret değildir. Gerçekten iki taraf müzakerelerde önemli mesafeler katettiler. Önemli yaklaşımlar var, anlaşmalar var. Yönetimle ilgili bile bazı hassas konularda bazı anlaşmalara vardılar fakat henüz çetrefilli sorunlar da var. Bunlardan bir tanesi mülkiyet konusu, tabii ki sınır meselesi. Ayrıca güvenlik ve garanti meseleleri var ki bunlar müzakerelerin en sonunda değerlendirilmesi gereken şeyler. Biz Türkiye olarak müzakere sürecine destek veriyoruz. KKTC'yle yakın iş birliğimiz devam ediyor ama güven artırıcı adımlara da destek veriyoruz, tedbirlere de destek veriyoruz. İki tarafın kendi aralarında vardığı anlaşmalar, güven artırıcı tedbir bakımından anlaşmalar dâhil her türlü adıma destek veriyoruz.

Geçtiğimiz günlerde muhalefet partisi AKEL'in genel sekreterini -yani genel başkanı oluyor- Türkiye'ye davet ettim, İstanbul'a davet ettim. Hem Sayın Başbakanımız AK PARTİ Genel Merkezinde kendilerini kabul ettiler. Ben de kendisiyle görüştim. Bir akşam yemeğinde de bir araya geldik. Muhalefet partilerinin de desteği önemli. KKTC'de çözüm konusunda hemen hemen bir konsensüs var, olumlu bir atmosfer var. Zaten Kıbrıs Türk halkı 2004'te de çözüm istediğini referandumda göstermiştir. Şu anda Rum tarafında bir seçim var, mayıs ayında bir seçim olacak ve Rum tarafı seçimden sonra bu anlaşmanın, çözümün referandumuna gitmesini önerdi. KKTC tarafı da bunu anlayışla karşıladı. Ama arzumuz, daha da fazla gecikmeden, haziran ayında, seçimden hemen sonra bir an evvel gerçekleşmesi. Umarım, bu sene Kıbrıs sorununda kalıcı bir çözüm... Tabii kalıcı bir çözümün çerçevesi belli. Zaten 11 Şubat ortak deklarasyonunda da var, iki kesimliliğe dayanan, siyasi eşitliğe dayanan bir kalıcı çözüm.

Diğer taraftan, komşu ülkelerle ilişkilerimizi düzeltmek için çaba sarf ediyoruz. Bunlardan bir tanesi İran. İran'la bölgesel konularda aynı düşünmediğimiz sır değil ve kendilerine de açık bir şekilde söylüyoruz. Özellikle Suriye konusunda, Irak konusunda aynı düşünmüyoruz. Bunu da kendi aramızda da konuşuyoruz ama diğer taraftan İran'ın üzerindeki ambargoların kalkmasından da memnuniyet duyuyoruz. Bu nükleer silahlanma konusunda varılan anlaşmayı da memnuniyetle karşıladığımızı zaten açıklamıştık. İran'ın üzerindeki ambargoların kalkması İranlı kardeşlerimizin de yararına, bölgenin istikrarı ve ekonomik kalkınması için faydalı.

Biz ikili ilişkilerimizi bu sene de geliştirmek için müsteşar yardımcılarını düzeyinde ilk toplantımızı gerçekleştirdik. Ankara'ya geldiler ve Sayın Başbakanımız ziyaret edecek. İran tarafı tarih önerilerinde bulundu, mart ayı içinde ama tam işte Avrupa Birliğiyle gerçekleştireceğimiz zirve zamanına denk geldi. O nedenle yeni bir tarih için görüşmelerimiz devam ediyor. O ziyaretten hemen önce Dışişleri Bakanı Cevad Zarif Türkiye'ye gelecek ve Ruhani, İslam İşbirliği Teşkilatı zirvesine katılacak, 13-14 Nisan tarihinde düzenlenecek ve hemen arkasından -İran'la da biliyorsunuz, ilişkilerimizi stratejik düzeye çevirmiştik- Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyimiz var. Ortak Bakanlar Kurulu şeklinde gerçekleştirilen bu toplantının üçüncüsünü Türkiye'de gerçekleştireceğiz. Ruhani bu toplantı için gelecek.

Suudi Arabistan ve İran arasındaki gerginliğin azaltılması için de son derece objektif bir tutum sergiliyoruz. İki tarafa da çağrılarda bulunuyoruz. Zaten bölgemizde çok sayıda kriz var. Başka bir krize de ihtiyacımız yok. Bu konuda da başından beri dengeli bir tutum sergiledik ve bu tutumumuzu sürdüreceğiz.

Tabii ki Suudi Arabistan'la da ilişkilerimizi Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi çerçevesine yükselttik, kararı aldık, anlaşmayı, gerekli mutabakatı zaptını da yine Kralın Türkiye ziyareti çerçevesinde burada imzalayacağız. Kral Selman zirveye katılacak, İslam İşbirliği Zirvesine, ondan önce de gelip resmî devlet ziyaretini gerçekleştirmek istiyor hemen önce.

Birleşik Arap Emirlikleri'yle de ilişkilerimizi belli bir noktaya getirdik. Esasen, ikili düzeyde hiçbir sorunumuz yok fakat Mısır konusundaki tutumumuzdan dolayı bir hassasiyet oluşmuştu. Aslında iki gün önce Abu Dabi'de olacaktım fakat son dakikada ikimiz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 6

de programına uymadığı için... Telefonla da Dışişleri Bakanı kardeşim Abdullah'la görüştüm. Çok kısa süre içinde yeniden bir tarih belirleyeceğiz, resmî ziyaretine icap edeceğim ve Abu Dabi'yi en kısa zamanda ziyaret edeceğiz.

Yine Katar ve diğer bölge ülkeleriyle de ilişkilerimizi en iyi düzeyde sürdürüyoruz. Filistin konusundaki hassasiyetimiz bellidir. Bu konuda Harem-i Şerif'e yönelik saldırıları uluslararası platformda da gündeme getiriyoruz, ikili düzeyde de gündeme getiriyoruz ama diğer konularda, Filistin'e yardım konusunda da hassasiyetimiz mevcut. Bugüne kadar Filistin'e 500 milyon dolara yakın yardım yaptık ama 200 milyon dolar civarında da bir taahhüdümüz vardı. Öyle görünüyor ki, ortaya çıkan projelere baktığımız zaman bu rakamı da aşacağız, 2015-2017 yılları arasında bu rakamı da aşacağız. Maddi yardım, insani yardımlar konusunda da hassasiyetimiz devam edecek.

İsrail'le ilişkilerimizin normalleşmesi için de görüşmeler devam ediyor. Üç şartımızdan bir tanesi özür, yerine gelmişti. Tazminat ve yine Filistin'e, Gazze'ye göndereceğimiz yardımların önündeki engellerin, ambargoların kalkması konusundaki görüşmeler devam ediyor. Bugünlerde görüşmeler daha da sıklaştı. Özellikle 1 Kasım seçimlerinden sonra İsrail'in bu konudaki arzusunu, kararlılığını daha da fazla görmeye başladık.

Libya'daki mutabakatı, siyasi anlaşmayı destekledik ama her şey bitmiş değil henüz. Sarac, geçici Başbakan, kabinesini belirledi iki defa ama önce reddoldu, şimdi ikinci kabinede güven oyu alacak. Umarım, en kısa zamanda güven oyu alır. Trablus'taki çatışmaların durdurulması dâhil -oradaki milisler arasındaki çatışmaların durdurulması- insani yardımlar, ekonomik kalkınma, orada DAESH'le mücadele, güvenlik güçlerinin oluşturulması ve bunlara eğitim verilmesi dâhil, yine geçici hükümetin görevi bir yıl içinde ülkeyi seçime hazırlamak, yeni anayasa -biz Türkiye'de başaramıyoruz ama- yapma konusunda uluslararası kurumlarla birlikte demokratik kurumların güçlenmesi dâhil Libya'ya da bundan sonraki süreçte desteğimiz devam edecektir.

Değerli Başkanım, mutlaka arkadaşlarımızın soruları da vardır. O nedenle, ben, fazla sözlerimi uzatmak istemiyorum ama gerek Afrika açılım politikamız gerekse Latin Amerika açılım politikamız çok başarılı bir şekilde devam ediyor. Uluslararası örgütlerdeki mevcudiyetimiz ve aktif görevlerimiz de artarak devam ediyor. Sadece zirvelere ev sahipliği yapma değil, birçok inisiyatiflere de eş başkanlık yapıyoruz, önemli roller alıyoruz, barış için arabuluculuk dâhil, medeniyetler arası ittifak dâhil, bugün her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyduğumuz.

Latin Amerika ve Afrika'ya olan ilgimiz devam ediyor. Sayın Cumhurbaşkanımızla da Latin Amerika'yı ziyaret etmiştik. Yine bu ayın sonunda batı Afrika ülkelerini ziyaret edeceğiz.

Bu yıl içinde Amerika'yla da üst düzey karşılıklı ziyaretlerimiz -her ne kadar Amerika seçim yılında olsa da- devam edecek. Sayın Başbakanımızın bir ziyareti olacak, Sayın Cumhurbaşkanımız Nükleer Zirve çerçevesinde Washington'u ziyaret edecek. John Kerry'nin bana daveti var. Ben de ikili ziyaretimizi gerçekleştirmek üzere bu yılın uygun bir zamanı içinde yine Amerika'ya gideceğim. Amerika'yla bazı konularda görüş ayrılığımız olabilir ama bizim önemli bir müttefikimizdir, model ortağımızdır. Önemli olan görüş ayrılığı olduğu noktalarda da samimi bir şekilde bunları paylaşabilmek ve birbirimizi anlayabilmektir ama terör konusunda, yani teröre destek ve terörle mücadele konusundaki hassasiyetleri de korumamız lazım.

Ben çok teşekkür ediyorum. Memnuniyetle arkadaşlarımızın sorularını cevaplamak isterim Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim.

Şimdi, bir saatten az bir süremiz kaldı. Dolayısıyla, değerlendirme, soru-cevap faslını birer birer yaparsak bence sonunu getiremeyiz. Ardı ardına 3 vekilimizden alıp ardından sözü size vermeyi düşünüyorum. Sizin cevabınızdan sonra tekrar 3 vekilimizden... Yoksa yetişmeyecek gibi duruyor.

Buyurun.

İki dakikayı geçmeyelim Talip Bey.

TALİP KÜÇÜKCAN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Komisyonumuza hoş geldiniz. Teşekkür ediyoruz bu kapsamlı sunuşunuzdan dolayı.

Sizi teyiden bir şey ifade etmek istiyorum. Avrupa Konseyi Parlamenterler Medisine katıldığımız için Avrupa Konseyinde de Türkiye'nin görünürlüğü arttı. 18 üyeyle orada temsil ediliyoruz şu anda ve şu müjdeyi de iletmek istiyorum: Türkiye'nin yaptığı katkılardan dolayı Türkçe, şu anda Avrupa Konseyinde çalışma dili olarak kabul edildi. Bu bizim için önemli bir fırsat oldu. Orada, giden arkadaşlarımız, Türkiye'nin görüşlerini veya kendi görüşlerini daha net bir şekilde ifade etme imkânlarına kavuştu. Bunun için de katkılarınızdan dolayı size teşekkür etmek isterim.

Tabii dış politika hepimizin ortak konusu, millî bir konu. Bu konuda sizin duyarlılığınız için teşekkür ediyorum çünkü buraya gelişiniz aslında bu dış politika yapımına ne kadar farklı kesimlerin katkısına açık olduğunuzu gösteriyor. Ben burada muhalefet partisindeki arkadaşlarımıza da teşekkür etmek istiyorum çünkü bu Komisyonun ilk toplantılarından beri bugüne kadar gerçekten olumlu ve yapıcı katkıları oldu şimdiye kadar bütün görüşmelerde. O bakımdan sizin gelişinizi de önemsedığimizi ifade etmek isterim. Yani diğer arkadaşlarımızın da böylece dış politikanın inşasına katkı süreçleri oluşmuş oldu.

Ben, bu çerçevede bir soruyla bitirmek istiyorum. O da Amerika Birleşik Devletleri'nde Temsilciler Medisinde İhvanî Müsliminin terör örgütü listesine alınmasıyla ilgili haberler dün sosyal medyada paylaşılmaya başlandı. İhvanî Müsliminle, bu konuyla ilgili acaba Türkiye'nin bir görüşü, katkısı veya uyarısı olacak mı? Bu konuyu merak ettim.

Bir de Sayın Bakanım, yurt dışına çıkışımızda özellikle zaman zaman gündeme getirildiği için zıtlıklarınızdan somut bilgi alabilirsek memnun oluruz. Biliyorsunuz, Türkiye'nin teröre destek verdiğiyle ilgili yalan yanlış bir sürü algı oluşturuluyor. Bu konuda şimdiye kadar IŞİD'le mücadele konusunda Türkiye'nin attığı somut adımların neler olduğu, IŞİD mensubu olduğu bilinen veya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa : 7

düşünülen ne kadar insanın yakalandığına, tutuklandığına, sınır dışı edildiğine ilişkin bilgiler olursa, bilgi verebilirseniz çok memnun olurum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Küçükcan, teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz, buyurun.

İki dakikayı geçmeyelim.

ÖZTÜRK YILMAZ (Ardahan) – Sayın Dışişleri Bakanımıza teşekkür ediyoruz bugün bu brifingi verdiği için, Dışişleri Komisyonumuza geldiği için. Bu tür brifinglerin gerçekten yararlı olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca Komisyon Başkanımız da burada elinden geldiği kadar bu işi iyi götürüyor. Huzurunuzda kendisine de teşekkür ediyorum. Şu ana kadar biz CHP grubu olarak, burada geçen hiçbir anlaşmaya bloke koymadık ve doğrusu Başkanımızın yükü de biraz ağır çünkü on yıllık anlaşmalar, geçmeyen anlaşmalar -maalesef tarihini bile hatırlayamıyoruz- buradan geçiyor.

Bu tespiti yaptıktan sonra, Sayın Bakanım, müsaade ederseniz Suriye konusuyla ilgili birkaç hususa değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2254 sayılı Kararı'nda terör örgütleri sayılıyor, IŞİD ve El Kaide bağlantılı cephede Nusra, El Nusra, iki örgüt sayılıyor ve bunlarla bağlantılı örgütler deniyor. Orada bir cümle daha var. O da diyor ki: "Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kabul ettiği örgütler." Onlar da terör örgütü. Bir de Uluslararası Suriye Destek Grubunun belirlediği ve Güvenlik Konseyinin karar aldığı örgütler. Yani dört tane kategori sayıyor; ikisinin ismini direkt zikrediyor, diğer ikisini ise biri Güvenlik Konseyi kararına, diğeri de Uluslararası Destek Grubunun belirlemesi ve Güvenlik Konseyi kararına deniyor.

Şimdi, pazartesi günü de, 22 Şubat'ta da biliyorsunuz, Uluslararası Destek Grubunun iki eş başkanının Çatışmaların Durdurulması Mutabakatı yayımlandı. Keza orada da bu, Güvenlik Konseyi kararı paralelinde bir yazım var. Şimdi soru şu: Biliyorsunuz, şu anda İdlib kaldı muhaliflerin elinde, İdlib'in belkemiğini oluşturan, yani muhaliflerin belkemiğini oluşturan orada da El Nusra var. El Nusra, El Fetih ordusunun bir alt başlığı olarak orada mücadeleye devam ediyor. Şimdi, bu ateşkes bunlara karşı uygulanmayacağına göre, örneğin cumartesi günü ateşkes yürürlüğe girdikten sonra Rusya'nın ve Esad güçlerinin, buradaki El Nusra militanlarına karşı -terör örgütü olarak görülüyor, her türlü meşru zemini var- bir savaş başlattığı ki öyle görünüyor. O zaman biz ne gerekçeyle "İdlib'i muhalifler savunuyor." diye bir tez sunacağız?

İkincisi, bu AKEL'in davetiyle ilgili. Biliyorsunuz, Kıbrıs'a biz de bir ziyaret gerçekleştirdik, arkadaşlarımızla, Dışişleri Komisyonundaki CHP grubuyla birlikte gerçekleştirdik. Orada müzakerelerin başlangıçtaki kadar çok olumlu, özellikle zor konularda, toprak, mülkiyet ve garanti ve güvenlikler konusunda biraz daha yavaşladığını görüyoruz. Yani olumlu hava dağılmış. Oradaki stratejinizi de anlıyoruz. Yani bu, sonuçta yine olmayacaksa bizden kaynaklanmasın. Onu da anlıyoruz ama özellikle bu AKEL konusunda, sizin davetiniz konusunda muhalefet partileri içerisinde ciddi bir sitem vardı, arkadaşlarımız da ona şahit oldular. Mesela "Keşke bizden bir muhalefet partisini de Yunanistan davet etseydi." dediler. Biliyorsunuz, AKEL, KKTC'yi bir entite olarak görmüyor, onu aşağılıyor, küçük duruma düşürmek için doğrudan Türkiye üzerinden ilişki kurmak istiyor. Biz böyle bir durumda, acaba, bu konuyu bir de muhaliflerle -yani muhalefet partilerinin- Yunanistan'la ilişkilerde bu konuyu bir gündeme getirsek. Madem bir yakınlaşma gerekiyor o zaman niye onlar da davet edilmiyor? Onu belirtmek istedim.

Tekrar, geldiğiniz için, bilgi verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Biz muhalefet olarak, bu bilgiler arttıkça sürece daha yapıcı katkılarımızı direkt ilk elden yaparız.

Ayrıca Komisyon Başkanımıza da teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, çok teşekkür ederim.

Sayın Özdağ, buyurun.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Sayın Bakanım, hoş geldiniz Komisyona.

Rus uçağının düşürülmesi bir süreç olarak yaşandı, Ruslar uyarıldı ama bu uyarı sürecinde böyle bir şeyin olabileceği de herhâlde değerlendirilmeye alındı.

Benim sorum: Rus uçağının düşürülmesinden sonra Türkiye'nin karşılaşacağı, karşılaşabileceği hususlar senaryolar çerçevesinde çalışıldı mı?

İki: Sayın Davutoğlu "Ateşkes Suriye'nin iç işi, Türkiye'yi bağlamaz." dedi son yaptığı açıklamada, biz buraya girerken. Sayın Öztürk'ün sorduğu soruyla da bağlantılı olduğunu düşünüyorum. Bu, Türkiye'yi nereye götürür?

Üçüncü sorum: Sayın Davutoğlu, Al Jazeera Arap'a bir demeç verdi ve "Suriye rejiminin ülkedeki kontrolü kaybetmesi bizim sayemizde oldu." dedi. Doğru. Bunu, ama biz Sayın Davutoğlu'ndan duymuş olduk. Fakat Suriye rejiminin ülkedeki kontrolü kaybetmesinin sonucu, PKK'nın, Suriye'nin kuzeyinde Lübnan büyüklüğünde bir alanı kontrol etmesi oldu. Bu konuda, bu süreç daha devam ederken Hükümetinize yönelik olarak birçok eleştiri ve uyarıda bulunuldu. Bu uyarıları dikkate almadınız. Bugün ortaya çıkan bu sonuçların, yani rejimin kontrolü yitirmesi sonucunun doğru bir politika olduğunu hâlâ düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özsoy, sizin var mı bir sorunuz, yoksa ikinci tura mı kalacak?

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Sonra da sorabilirim.

BAŞKAN – Hayır, şundan dolayı: Ben daha karışık gider diye düşünüyordum da böyle tam bir Meclis rutinine döndü. Madem ona döndü, size de söz verelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – O zaman ben de sorayım.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Beklediğinizden iyi mi, kötü mü?

BAŞKAN – Yok, yok, sıralama olarak söyledim. Yani kimsenin hakkı geçmesin diye şey yapıyorum.

Buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakan geldiğiniz için.

Şimdi, ben öncelikle çok genel bir soru sormak istiyorum. Zamanımız az, çok yorum yapacak durumum yok.

Sayın Bakanım, dört buçuk yıldır Türkiye’de her geçen gün Türkiye, Orta Doğu’da bir girdabın içerisine çekiliyor. Bu konuda, evet Rusya, evet Amerika, evet herkesin hatası var, Türkiye düşmanlığı da olabilir. Biz burada değiliz. Hükümetinizin bu konuda hataları var mıdır? Ben yaptığınız bilgilendirmede bu konuya dair öz eleştirel hiçbir şey duymadım. Bunun bir eksiklik olduğunu düşünüyorum.

İkincisi: Suriye’de ateşkes olacak. Siz bize dediniz ki: “Türkiye bu ateşkesi uyacağını söyledi.” Sayın Davutoğlu -tabii bilmiyoruz ne kadar, hani basın bazen kesip biçebiliyor- “Bizi bağlamaz.” diyor, “Ateşkes Suriye’yle ilgili.” Sayın Cumhurbaşkanının da benzer bir ifadesi olmuştu. Dolayısıyla Dışişleri Bakanımızın, Başbakanımızın, Cumhurbaşkanımızın söylediklerinde en azından basına yansımaları itibarıyla bir çelişki olduğunu düşünüyoruz. Bu konuya bir açıklık getirebilir misiniz?

Üçüncüsü: Şimdi, Türkiye, tabii bu gelişen yeni dengelerde Orta Doğu’da İsrail’le, Suudi’yle, İran’la, aslında Rusya’yla bile ilişki geliştirilmenin zeminini yakalıyor. Bu konuda bir sıkıntı yok. Yalnız Suriye siyasetine baktığımız zaman, İran askeriyle, tankıyla, topuyla bütçesiyle sonuna kadar Esad’ın yanında, değil mi ve Türkiye, buna rağmen, dediniz “Farklı düşüncelerimiz var ama biz ilişki geliştireceğiz.” Güzel. Rusya deseniz hakeza, olmasa Esad ayakta durmayacak. Onda da sıkıntı yok. Suudi Arabistan, Müslüman Kardeşlerin kökünü kuruttu Orta Doğu’da. Onunla da ilişki geliştiriyoruz. Güzel. İsrail terörist devletti, öyleydi. Onunla da ilişki geliştiriyoruz. Tabii, ben ne zaman ve hangi yöntemle bu özür dilendiğini de bilmiyorum. O konuda da bir açıklama olursa çünkü özürün yazılı bir şekilde hani olması lazım, yani öyle çıkıp televizyonda işte “Özür de dileyebiliriz.” gibi olmaz yani. Dolayısıyla ben, Türkiye’ye verilmiş bir özür olduğunu da düşünmüyorum işin doğrusu.

Şimdi, hâl böyleyken, bakın, şu ana kadar Suriye Kürtlerinden, PYD’den, YPG’den Türkiye’ye doğru saldırı varsa bu konuda bizi aydınlatın. Ama PYD’ye ve oradaki Kürtlere yapılan temel eleştiri, temel kavga “Siz Esad’la iş birliği yapıyorsunuz, biz sizinle görüşmeyiz, teröristsiniz.” değil mi? E, İran’la niye yapıyorsunuz Sayın Bakanım? İran, Suriye’nin en büyük dostu, müttefiki değil mi, Türkiye’yi en fazla zorlayan pozisyonda değil mi? Rusya’yla niye ortak çalışmanın zeminini arıyorsunuz? Niye Müslüman Kardeşleri katleden, işte Sisi’ye en büyük desteği veren Suudi Arabistan’la ilişki bulmanın zeminini arıyorsunuz?

Bizim söylediğimiz şudur Sayın Bakanım: Bu Orta Doğu siyasetinde, özellikle Suriye siyasetinde, Türkiye’nin, bir an önce PYD ve YPG karşıtlığından çıkarak onlarla daha pozitif anlamda ilişki kurmanın bir zeminini aramasını; bunun da aynı zamanda Türkiye’de iyice gerilmiş olan bu siyasal atmosferin hani olumlu anlamda dönüşmesinde katkı sunacağını, barış sürecinin dağılmasının en önemli sebebinin bu Suriye’deki, Rojova’daki meseleler olduğunu düşünüyoruz. Bu çerçevede, acilen, Türkiye’nin, sınırın hem o tarafındaki hem bu tarafındaki Kürtlerle politikasını değiştirmesi gerektiğini düşünüyoruz. Gerçekten çok kaygılıyız. Ülke patlamanın eşğine gelmiş durumda. Dış politika iç politikayı bire bir belirleyen bir noktaya gelmiş, özellikle Suriye meselesi. Bu konuda, Türkiye’nin, acilen, yapılan bazı hataları kabul edip özellikle Kürtlerle, Orta Doğu’daki bütün Kürtlerle pozitif anlamda ilişkilenesinin Türkiye’nin çok büyük faydasına, Kürtlerin, Türklerin faydasına olacağına inanıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Talip Bey’e çok teşekkür ediyorum. Gerçekten Türkiye, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde ve Avrupa Konseyinde önemli bir ülke. Kurucu üyelerinden ama hiçbir zaman, 1949’dan bu tarafa kurucuyuz ama Türkiye, 2004’ten bu yana burada gerçekten güçlü bir ülke. Onu da söyleyelim. Türkçe’nin burada resmî çalışma dili olması, daha fazla vatandaşımızın burada istihdam edilecek olması ve üst düzeyde görev alması hem Mahkemede hem Parlamenter Mecliste hem de Avrupa Konseyinin diğer kurumlarında önemli.

Tabii, İhvan’ın, Müslüman Kardeşlerin terör örgütü olup olmadığının kararını Meclisler falan veremez. Yani bu yanlışır fakat esas itibarıyla, biz, Batılılara suç bulacağımıza, İhvan’ı, sadece kendi rejimlerine belki “Potansiyel risk oluşturuyor.” diye terör listesine alan Müslüman ülkelere eleştiri yapmamız lazım. Mısır gibi, Körfez’deki bazı ülkeler gibi korkularından. Şimdi bazen İslamofobi konusunda biz Batılı ülkelere eleştiri yapıyoruz. Şimdi adam, Amerikalı “Benim Başkanımın düzenli görüştüğü, son derece saygın bir din âlimini, İslam âlimini, din adamını, sizin işte ‘kardeş’ dediğiniz ülkeler terör listesine koydu. Bize ne suç buluyorsunuz?” diyor. Maalesef böyle bir ikilemeyiz ve bizim de zaten bu ülkelere yönelik -Mısır dâhil- eleştirimizin sebebi de budur ama biz, tabii ki İhvan’ı bir terör örgütü olarak görmüyoruz. Bu konudaki düşüncelerimizi de Amerika dâhil herkesle de bugüne kadar paylaştık, bundan sonra da paylaşmaya devam edeceğiz.

Şimdi, Türkiye’nin teröre destek verdiği yönündeki suçlamalar, işte bugüne kadar hiç gündeme getirmeyen Rusya bile uçak düşürme hadisesinden sonra birden gündeme getirdi. Neden? İlişkilerimiz bozulduğu için. Avrupa’da bu oyun çok oynandı ve bunu destekleyen bazı Müslüman ülkeler de oldu. Para da harcadılar Türkiye’ye karşı bu karalama kampanyasına, hem de milyar dolarlar harcayanlar oldu. Türkiye rakamları ortaya koyunca şimdi hiç bu konuşuluyor mu? DAES’le mücadele konusunda, DAES’e yönelik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

mücadelede operasyonlardaki aktif görevimiz, havaalanlarını açmamız ve buna katılmamız, aynı şekilde ılımlı muhalefete bu yönde verdiğimiz destek DAES'le mücadelede ve yabancı terörist savaşçıların durdurulması, engellenmesi, tutuklanması... 37 bin kişiye giriş yasağı koyduk. Havaalanları ve otobüs terminallerinde kurduğumuz bu tarama mekanizmaları sayesinde binlerce kişi mülakata tabi oldu ve bunlardan yaklaşık 1.700'üne giriş yasağı koyduk yani ülkeye sokmadık. Türkiye içinde 2 bine yakın teröristi yakaladık, suçluyu demeyelim de şüpheliyi ve bunlardan 600 küsur tanesi tutuklandı ve 3 binden fazla yabancı terörist savaşçıyı ya Suriye'ye giderken ya da dönerken yakalayıp ülkelerine teslim ettik. Bizim bu konudaki tutumumuz son derece nettir.

Şimdi, dolayısıyla, yani bu tür suçlamalar bitti. Biz rakamları zaten paylaşıyoruz, terörle mücadelenin eş başkanlığını hem Birleşmiş Milletlerde yapıyoruz hem de koalisyon içinde yapıyoruz. Önemli olan terör örgütlerinin hepsine aynı bakabilmek lazım. Bizim de zaten esas şeyimiz bu.

Öztürk Bey'e çok teşekkür ediyoruz. Kendisiyle kısa sürede çalışma imkânımız oldu. Kendisinin kararnameyi de imzalama mutluluğunu yaşamıştım ama işte kader insanı nereye getiriyor, siyasete getiriyor. Ben de gençliğimde bu diplomatlarımız şehit edilirken diplomat olmak istiyordum ama kariyer diplomat olmak nasip olmadı, bir gün geldi, siyaset yoluyla diplomasinin başına geçmek nasip oldu. Şimdi Öztürk kardeşimiz de CHP Genel Başkan Yardımcısı olarak dış politikamıza da önemli katkılar sunuyor. Kendisine çok teşekkür ediyoruz.

Anlaşmalara önem verdiğiniz için Başkanımıza ve tüm Komisyona teşekkür ediyoruz. Gerçekten birikmiş anlaşmalar var. Medisin, tabii, yoğun gündemi var ama uluslararası anlaşmaları, yani siyaseti bir kenarda tutarak bir an önce onaylarsak, hem ekonomik anlaşmalar var, başka konular var ve uzun uzun bizim diplomatlarımız ve ilgili kurumlardaki bürokratlarımız, müzakerelerden sonra bu anlaşmaları imzalıyoruz. Onaylamadığımız zaman bir kere Türkiye'nin güvenilirliği azalıyor. Yani imzalıyorsunuz anlaşmayı. "Var mısınız mutabakata?" Dört sene olmuş imzalamamışsınız, onaylamamışsınız Mediste. İşte o zaman bir anlamı yok. Biz, hükümet değişiyor ya da seçim oluyor, tekrar şeyini yitiriyor, tekrar yazılar gönderiyoruz Medise.

O yüzden sizlere gerçekten gönül dolusu teşekkür ederiz. Sabahlara kadar Başkanın sizi çalıştırdığından haberimiz var. İnsan Hakları Mahkemesine götürürseniz sizleri savunurum ben orada ama ciddi bir şekilde gerçekten teşekkür ederiz.

Şimdi, bu çözüm sürecinde, çatışmaların durdurulması konusunda taslak şeylerde hep El Nusra ve DAES'le mücadele devam edecek. Rusya ve İran, bazı ülkeler ısrarla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin de belirlediği diğer, bunlara bağlı örgütler diyor. Kimisi de bunların içinde Ceyşul Muhacirin vel Ensar var, ondan sonra El-İzz bin Abdüsselam Tugayı var, vesaire. Fakat Rusya'nın ve İran'ın burada ısrar etmesinin sebebi muhalefete yönelik operasyonları devam ettirmek, iyi niyetli değiller. Biz bunu Münih'te söyledik. Şimdi de DAES ve El Nusra konusunda bir sorun var mı, yok. En büyük terör örgütleri bunlar. Bu çatışmaların durdurulduğu zaman ve ateşkes zamanında tüm gücümüzü bunlara odaklandıralım, yönlendirelim. Hatta DAES'e, yüzde 45'ini işgal ediyor Suriye'nin, buraya yönlendirelim.

Bu bölgede şimdi Rusya diyor ki "Burada bunlara bağlı şey var." ve vuruyor orayı. Kimi vuruyor? Türkmenleri vuruyor. Kimi vuruyor? ılımlı muhalefeti. Kimi vuruyor? Ondan sonra hastaneleri vuruyor. Bu süreçte de bunları devam ettirmek için ısrarla buraya koymak istedi. Şimdi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı olduğu için de diğer ülkeler de buna itiraz edemiyor. Yani "Buna karşı mısınız siz, yani bu terör örgütleriyle mücadeleye?" "Hayır, karşı değiliz." Son derece net. El Nusra da, diğerleri de hepsi terör örgütü.

Şimdi bu bölgede, kuzey batıda yani bizim sınırimızın hemen altında El Nusra var. El Nusra'yla şey sırt sırta muhalefetin olduğu yerlerde. Yani bunu gerçekten, samimiyetimle söylüyorum, saldırılar ve baskılar devam ettiği sürece o arazideki insanların radikalleşmesi artıyor ve birbiriyle dayanışması da artabilir ve biz muhalefete her zaman diyoruz ki diğer terör örgütleriyle aranıza böyle keskin bir çizgi koyun ve bu konuda da, bu süreçte de bu uyarılarımızı da devam ettiriyoruz fakat ortada net bir şey var, DAES var. Niye bu ateşkes ve çatışmaların durduğu zamanda DAES'e ve El Nusra'ya yönelmiyoruz da o küçük şeylere odaklanarak, amaç bu. Yani Rusya'nın buradaki niyeti maalesef bu.

Uluslararası Destek Grubunun terörle ilgili kararı sağlıklı bir şey değil. Niye? Bu görev Ürdün'e verildi. Ürdün Dışişleri Bakanı tüm üye ülkelere, grubun içindeki ülkelere yazdı, sizce kim terör örgütü? Şimdi New York'ta bir açıldı, tam 166 tane isim var. İran Dışişleri Bakanı "Bizim resmî gücümüzü de siz bazı ülkeler terör listesine yazmış, nasıl koyarsınız?" diye isyan etti. Şimdi, herkes kendi kafasına göre veya başka bir ülkeye bakış açısıyla bir terör listesi hazırlıyor. 166 tane terör örgütü ismi biliyor musunuz? Mesela siz görev de yaptınız, yok, ben de bilmiyorum ama bu terör örgütlerine yönelik yaklaşımdaki farklılıkta ya da samimiyetsizliğin de başka bir göstergesidir. O yüzden bu Uluslararası Suriye'ye Destek Grubunun terör listesi sağlıklı bir liste olmaz çünkü herkes keyfine göre istediği gibi isim veriyor, bu doğru değil.

Şimdi, AKEL'in daveti konusunda, doğru, Yunanistan bizim gibi cesur davranmıyor. Ben son görüşmemde Koçiyas'a dedim ki: "Gel, biz de tanımıyoruz, güneyle beraber gidelim. Önce gidelim hatta. Orada yemek yiyelim, sonra kuzeye geçelim, Kıbrıs kahvesi içelim. Siz diyorsunuz Yunan, biz diyoruz Türk, Kıbrıs kahvesi içelim." "Ben buna hazır değilim." diyor. Aslında Nikos Koçiyas vizyonu olan ve enternasyonalist bir insan, bu konularda cesur ama "Hazır değilim." derken, Kıbrıs kamuoyunun ve Yunanistan kamuoyunun hazır olmadığını söylemek istiyorum ama diğer taraftan, AKEL'in içinde de, hatta Anastasyadis'in partisinin içinde de çözüme karşı olan gruplar da var. Mesela kiliseye çok bağlı gruplar var, başka sebeplerden. Şimdi, o grupları ikna etme çalışmaları da önemli. Şimdi biz şunu söylemiyoruz: "Nasıl olsa bir çözüm olmaz, bunun sorumlusu da biz değiliz, bunu ispatlayalım." Böyle değil.

Biz gerçekten kalıcı bir çözüm istiyoruz burada. Bu, çünkü, herkesin yararına. Türklerin de yararına, Türkiye'nin de yararına, Kıbrıs'ın da, Doğu Akdeniz için yararlı. O yüzden o partilerle de temaslarımız aslında o güven artırıcı tedbir bakımından anlamlı ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

AKEL'in ziyareti Rum kamuoyunda da büyük bir memnuniyet yarattı. Biz onlara şirin görünmek için değil ama bu tür olumlu mesajları vermeye devam etmemiz lazım, korkmamamız lazım. Biz güçlü bir ülkeyiz. Biz Yunanistan atamadı diye, davet etmedi diye biz bu adım atmamalım şeyinde değiliz. Daha önce müzakereciler çapraz ziyarette bulundu. O zaman Başbakanımız Dışişleri Bakanıydı. Sayın Başbakanımız Dışişleri Bakanı olarak Yunanlı muhatabına müzakerecileri biz kabul edelim yani bakanlar düzeyinde kabul edelim dedi. Yunan tarafı buna yanaşmadı. Niye? İç kaygılardan dolayı. Ama bizim böyle bir kaygımız yok. Yani bu tür cesur adımları da atmamız lazım ve Türk kamuoyunun da, siyasi partilerin de bu konuda zaten çok radikal şeyi yok, tabii ki Kıbrıs Türk halkının çıkarlarını korumak, özellikle garanti ve güvenlik bakımından, bizim önemli görevimizdir ama bir çözüm de istiyorsak bazı olumlu adımlar atmamız lazım. Bundan sonraki adımlarımız konusunda sizlere bilgi verme konusunda daha hassas oluruz. Hatta geldikleri zaman sizlerle de görüşmesini de memnuniyetle sağlarız. Bu konuda herhangi bir şeyimiz yok, olumsuz bir tutumumuz yok.

Şimdi, Hişyar Bey, bölgede bir yangın varsa bu yangından herkes etkilenir yani herkesin evine sığır. Orta Doğu da budur, yani bize de yansımaları oluyor ama bizim yani buradaki Orta Doğu'daki yangının ne Irak'taki durumun ne de Suriye'deki durumun sorumlusu Türkiye değildir. Ha, diyebilirsiniz, Türkiye daha sert söylemeseydi de bu düşüncelerini, daha diplomatik söyleseydi. İnanın, bunları da çok yaptık biz. Yani Başbakanımız danışmanken, Dışişleri Bakanırken de yaptı, Cumhurbaşkanımızın Esat'a "Kardeşim Esat." dediği günlerde ki o zaman Türkiye eksen kayması yaşıyor diye eleştiriliyordu, şimdi ise niye kötü diye eleştiriliyor. Bence o günkü tutumumuz da doğruydı, bugünkü tutumumuz da doğrudur, ikisi de ilkesel.

O nedenle, şimdi her iktidarın, her hükümetin, benim de dâhil hepimizin hataları olabilir, eksikliği olabilir ama biz ilkesel bir tutum sergiliyoruz ve beş sene önceki tutumumuz, dört sene önceki tutumumuz, tespitlerimiz, görüşlerimiz, önerilerimiz, hepsi gerçekçiydi ve hepsi de bugün gerçekleşti maalesef. Bazılarına maalesef diyoruz çünkü çok olumsuz tespitlerimiz de vardı olabilecek ama "Bunlar Türkiye yüzünden oldu." dersiniz bu büyük bir haksızlık olur. "Türkiye sesini gür çıkardı diye bunun sorumlusu Türkiye." dersek de kendimize haksızlık etmiş oluruz. Yani yani başımızda bir adaletsizlik var, bir katliam var, bu konudaki düşüncelerimizi söylememiz... "Buna Türkiye sebep oldu, Türkiye'nin herhangi bir sorumluluğu var, Türkiye olmasaydı bunlar olmazdı." dersek ben ona...

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Ama Sayın Bakan, çok özür dilerim de bunu söyleyen kimse yok. Söyledi mi kimse?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Yani "Türkiye... Hatalarınız..." dediniz. Ben kendi yorumlarımı söylüyorum.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Hayır, biz böyle bir şey söylemedik Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Hayır, ben kendi yorumlarımı yapıyorum Hişyar Bey.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Benim soruma istinaden söylediniz...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Siz istediğiniz gibi soru sorabilirsiniz, ben de cevap verirken kendi üslubumla... Sizi de rahatsız ettiysem özür dilerim ama ben kendi düşüncelerimi bu vesileyle...

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – ...başka bir soru var yani. Türkiye'nin hataları... Kimse sorumlu demiyor ki. Savaşı Türkiye çıkarmış filan değil, Orta Doğu'yu altüst eden o değil. Ancak Türkiye'nin...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Şimdi karşılıklı bu şekilde mi devam ettirelim? Benim de söyleyeceğim bir sürü laf olabilir ama ben medeni bir ortamda sözlerimi bitirmek isterim, cevap vermek isterim, samimi bir şekilde de cevap vermek isterim. Sözümün de bu şekilde kesilmesini de arzu etmem için doğrusu. Ama karşılıklı tartışmaya girmek...

BAŞKAN – Yo, siz buyurun, siz buyurun. Ben tartışma... Bir şey değil.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Siz düşüncelerinizi söylediniz, ben de size sizinle karşı karşıya oturduğumuz zaman karşılıklı samimi düşüncelerimizi zaten paylaşıyoruz. O nedenle ben, müsaade edin, kendi düşüncelerimi söyleyeyim. Beğenmemiş olabilirsiniz ama bu benim düşüncelerim, benim cevabım. Siz de istediğiniz soruyu tekrar sorabilirsiniz.

Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, Sayın Başbakanımızın "Bizi bağlamaz." demesinin sebebi şu: Şimdi, Suriye'de bir ateşkes, bir çatışmalar duracak. Ondan sonra bu süreçte Türkiye'ye yönelik bir terör tehdidi gelecek, bir saldırı gelecek. Dolayısıyla, DAES'i zaten kapsamıyor bu şey. Ama YPG'den, PKK'dan bize yönelik bir saldırı -ve diğer terör örgütü- geldiği zaman biz angajman kurallarımızı uyguluyoruz, bizim söylemek istediğimiz son derece net. Şimdi, Türkiye'nin güvenliğine oradan bir tehdit geldiği zaman, Kandil'den geldiği zaman nasıl Kandil'e müdahale ediyorsak, bu bizim uluslararası hukuktan kaynaklanan hakkımız ve Suriye'den bize Ankara'daki terör saldırısı gibi bir saldırı ya da sınırdan bir saldırı geldiği zaman, bir havan mermisi düştüğü zaman angajman kuralımızı uyguluyoruz. Sayın Başbakanımızın söylediği bu. Yani oradaki çatışmaların durdurulması, ateşkesin sağlanması, siyasi müzakereyi desteklemiyoruz ya da buna uymayız anlamında söylemiyor Sayın Başbakanımız. Başka bir noktaya çekmemiz lazım.

Şimdi, bizim PYD'ye itirazımız rejimle olan iş birliği değil. Bizim PYD'ye itirazımız PKK'yla birlikte oldukları için ve yapılanmasına bakın, hep PKK var, isim isim de hepsi var. Salih Müslim'i kim davet etti Suriye'ye? Rejim. Neden davet etti? Oradaki PKK'yla birlikte unsurları toplayarak Türkiye'ye karşı da harekete geçmek için. Dolayısıyla böyle bir bağı var rejimin, bunu da ortaya koyuyoruz. Nasıl koyuyoruz? ABD şimdi "Rejime karşıyım." diyor. Rejimle iş birliği yapan biri YPG'yle de iş birliği yapıyor. Bu ne çelişki diyoruz biz. Şimdi, muhalefet DAES'e saldırıyor. DAES'le mücadele eden muhalefete -bu konuda ABD ile ortağız- ondan sonra YPG saldırıyor. "Nasıl oluyor, şimdi desteklediğiniz YPG bizim birlikte desteklediğimiz muhalefete saldırıyor. Bu çelişki değil mi?" diyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

Şimdi, Suriye rejimi bizim unsurumuz, bizim silahlı kuvvetimiz dedi YPG için, böyle açıklama yaptı. Şimdi, Moskova'da bir ofis açtı YPG. Arkadaki postere bakın. Kimin posteri? Öcalan'ın, bölücü başının. Öcalan kim? PKK'nin lideri. Şimdi, dolayısıyla, bizim itirazımız.... Başından beri de bizim YPG'ye, PYD'ye telkinlerimiz de bu yöneydi. "Terör faaliyetlerinde bulunmayın, terörden vazgeçin." Bizim zamanında Hamas'a da telkinlerimiz bu yöneydi seçimden sonra. "Artık siz seçimleri kazandınız, silahı bırakın, terörü bırakın. Ondan sonra meşru zeminde siyaset yapın." Biz PYD'ye bu konuda telkinlerde de bulunduk ama PYD-YPG bunun tam tersini yaptı, terörü tercih etti.

Şimdi, niye illa belli bir ideolojiye sahip grup buralara hâkim olacak? YPG-PYD'nin sürgüne gönderdiği Kürt sayısını biliyor musunuz siz? Sadece şu anda 10 binden fazla Kuzey Irak'ta var. Avrupa'da yaşayanlarla hiç görüştünüz mü? Türkiye'deki PYD'nin sürgüne gönderip kendisi gibi yani Marksist-Leninist ideolojiyi paylaşmadığı için zorla sürgüne gönderdiği, bazılarının da başlarını kesti, gözdağı verdi. Onlarla hiç temasta bulundunuz mu, onların düşüncelerini hiç dinlediniz mi? Ben dinliyorum ve onlar bize nasıl güneydoğuda Kürt kardeşlerimiz "Bizi PKK zulmüne bırakmayın." diye ricada bulunuyorsa, âdeta yalvarır gibi böyle istiyorsa, oradaki Kürtlerde bunu çok istiyor. O yüzden Suriye'deki Kürtlerin temsilcisi YPG değil. Esasen hiçbir milletin, hiçbir ulusun, hiçbir etnik grubun... Hiçbir terör örgütü yani bir etnik grubun şeyi olamaz. Yani PKK ve YPG de Kürt kardeşlerimizin temsilcisi olamaz. Bizim itirazımız budur ama diğer ilişkiler konusundaki çelişkileri de ortaya koyuyoruz. Yani YPG'nin ya da Kürtlerin başkalarıyla temasta olması, bilmem ne bizi rahatsız etmez ama terör örgütlerinin ülkelerle, o ülkelerin terör örgütleriyle... Bizim mutlaka bu çelişkiyi ortaya koymamız lazım, koyuyoruz.

Şimdi, tabii ki biz de isteriz Türkiye'de terör bitsin. Biz de isteriz Türkiye'de huzur olsun. Yani on dört senedir atılan samimi adımları ben bizzat biliyorum, içinde de yer aldım. Yani bu partinin kurucusuyum, kurucularından bir tanesiyim, mutfağında çok çalıştım ve inanın çok siyasi riskler de aldık biz Türkiye'de terör bitsin diye ama PKK terör örgütünün bu süreci nasıl suistimal ettiğini herkes biliyor. Yani İçişleri Bakanıyla görüşeceğimiz konular ama siz gündeme getirdiğiniz için... YPG de terörü tercih etmesin, PKK'da silahı bıraksın ve ondan sonra zaten silahı bıraktıktan sonra operasyona da gerek kalmaz, bu sorunlara da gerek kalmaz. Niye siz diyorsunuz "Devlet hatasını anlasın, geri dönsün."? Diğer taraftan, bu şehirlerdeki silah yığınağını ben mi yaptım? Terör faaliyetlerini ben mi gerçekleştirdim devlet olarak? Niye PKK'ya demiyorsunuz "Sen silahı bırak."? İstiyorsunuz, diyemiyorsunuz; çabalar oluyor, dinlemiyor çünkü onlar görüyor ki... Burada "Medisteki tabloyu da biz oluşturduk." diyorlar. Bu anlayış var, diyemiyorsunuz. Dememiz lazım yani terör örgütüne dur demeyi başarmamız lazım hep birlikte. Yani bu sadece silahlı mücadeleyle olmaz, siyasi iradeyle de hep birlikte ortaya koymamız lazım.

Bizim, Kuzey Irak'taki Kürt kardeşlerimizle ne sorunumuz olabilir veya Türkiye'deki Kürt vatandaşlarımızla bizim bir sorunumuz mu var? Hepsini bizim kardeşimiz, hepsi bizim canımız ciğerimiz. Böyle bir ayırım yapamayız biz. Suriye'deki tüm Kürtlerle de aynı anlayış içindeyiz. O nedenle terör örgütleriyle halk arasındaki ayrımı da çok iyi yapmamız lazım.

İsrail net bir şekilde özür diledi. Önce telefonda Netanyahu sözlü bir şekilde özür diledi. Daha sonra yazılı bir şekilde özür diledi ve "Can kaybına yol açan her hata nedeniyle Türk halkından özür dilerim." dedi net bir şekilde. Sizde sanırım bu bilgiler yok. Net bir şekilde hatasını kabul etti, özür diledi. Şimdi diğer iki şartın yerine gelmesini bekliyoruz. Görüşmeler devam ediyor.

Değerli Başkanım ikinci tura geçebiliriz.

BAŞKAN – Tabii, öyle yapalım. Zaten söz isteyenler var.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Benim sorularımın hiçbiri cevaplanmadı.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Özür dilerim, aradan atlamışız.

Şimdi, "Ateşkes bizi bağlamaz." kısmına açıklık getirdim Sayın Başbakanımızın söylemek istediği. Yani Suriye rejiminin kontrolü kaybetmesiyle ilgili ben o açıklamayı görmedim. O yüzden Sayın Başbakanımızın yani sizin iddia ettiğiniz sözlerle ilgili yorum yapmam doğru değil. Ama biz Rusya Federasyonu'yla uçak düşürmeden sonra tüm olasılıklara karşı senaryolarımız hazır, çalıştık. Ekonomiyle ilgili, gerginliğin tırmanmasında karşı karşıya kalacağımız durumlarla ilgili, siyasi adımlarla ilgili, yani her senaryoya karşı biz âdeta simülasyon yaparak tüm birimlerimizle beraber, istihbaratımız, ekonomiyle ilgili bakanlarımız, diplomasiyle ilgili arkadaşlarımız, askerlerimiz, hep tüm ilgili kurumlar ve kişilerle âdeta simülasyon yaparak tüm senaryolara karşı hazırlıklıyız. Vatandaşlarımızın uğradığı, ekonomik...

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Bu vurulmadan önce değil mi?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Hayır, sonrasında.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Ha, sonrasında. Vurulmadan önce böyle bir şey yapılmadı o zaman.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Vurulmadan önce böyle bir şey öngörmüyorduk. Biz Ruslara, çünkü, uyarı yaptık ve bir anlaşma da yapıldı askerler arasında, 15 Ekimdeydi. 5 milden daha fazla yaklaşamayacaktı Rus jetleri bu anlaşmaya göre. İlk ihlallerden sonra telefonda Putin özür diledi, sonra askerler geldi. Sonra bir daha ihlal oldu. Putin Antalya'da Sayın Cumhurbaşkanımızdan tekrar özür diledi. Şimdi, bir devlet başkanı niye özür diler? Hata yaptığı için özür diler. Şimdi, Rusya gibi bir devletin başkanı özür diledikten sonra siz ne yaparsınız? Bundan sonra bir daha olmayacak beklentisi içinde olursunuz. O yüzden hani böyle başlangıçta özür de diledikten sonra, olmayacağı yönünde anlaşmalar da yapıldıktan sonra, tabii, biz bunu öngörmüyorduk. Ama bu on yedi saniye içinde gelişen bir hadise. Maalesef oldu. Ama ondan sonraki senaryolara hazırlıklıyız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben birinci turda sisteme süre tahdidini koymadım, biraz süreler aşılmış oldu ama derli toplu bir şey ortaya çıktı.

Sisteme girmiş olanlara sıradan sözü veriyorum ben.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

Buyurun Sayın Kan.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz verdiğiniz kıymetli bilgiler için.

Bir parça belki buna değindiniz ama malumunuz biz burada önceki dönemlerden kalma uluslararası birçok sözleşmeyi geçirmeye çalışıyoruz. Tabii, Genel Kurulda biraz daha yavaş işliyor maalesef süreç. Bunlardan çokça şu tip sözleşmeler geliyor, karşılıklı suçluların iadesiyle alakalı. Demin gerçi terörizm, kime göre kim terörist, bununla alakalı biraz konuştuk ama beni hep endişelendiren şöyle bir husus oluyor: Mesela Rusya'nın terörist olarak kabul ettiği bazı gruplar... Önceki dönemlerde Çeçenleri terörist olarak kabul ediyordu, biz kabul etmiyorduk. Böyle bir anlaşmayı biz buradan geçirdiğimizde, Meclisten de geçtiğinde aslında bizce masum olabilecek ya da yakın gördüğümüz kimselerin iadesi gibi bir durum söz konusu olursa, Rusya, Özbekistan gibi ya da başka ülkeler gibi, onların iade edildiklerinde insan haklarından mahrum ve işkence görecekları bir ortama göndereceğimiz endişesi hâliyle oluyor. Bununla alakalı biraz bilgi rica edecektim sizden.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Süreyi bu şeyde tutabilirsek, bir dakika mümkünse, çok şey...

Buyurun Sayın Bak.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz toplantımıza katılarak bizlere verdiğiniz bilgilerden dolayı.

Ben NATO'yla alakalı bir değerlendirme yapmak ve sizin görüşlerinizi almak istiyorum. NATO Parlamenter Asamblesinin toplantısı, Genel Kurulu 18-21 Kasım 2016 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak. Tabii, bu geçtiğimiz süreçte meydana gelen, Orta Doğu'da ve dünyada meydana gelen pek çok olay çerçevesinde NATO'nun önemli bir üyesi olarak Türkiye etkin bir şekilde görev almakta. NATO Dışişleri Bakanları olarak sürekli toplanıyorsunuz. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg seçildikten sonraki ilk gezilerinden bir tanesini de Türkiye'ye yaptı ve yine yakında tekrar gelecek. NATO'yla bu süreçteki ilişkilerimiz hakkında bilgi verirseniz memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Dudu.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Sayın Bakanım, ben de bilgilendirmeniz için çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, birkaç kez şöyle bir ifade kullandınız gerek verdiğiniz yanıtlarda gerekse sunumunuzda: Destek verdiğimiz Suriye muhalefeti benzeri ifadeler kullandınız. Şunu sormak istiyorum: “Esas çözüm siyasi çözümdür.” diyorsunuz, biz de buna katılıyoruz ama Hükümetimizin olayların başından beri bu şekilde hareket etmemesi acaba Suriye'de oluşan ve bugün sadece Orta Doğu değil, bütün dünya için ciddi bir tehdit oluşturan tablonun oluşmasına bizim bu hareketlerimiz katkı yapmış mıdır? Birincisi bu.

YPG'yle ilgili, tezatlar taşıdığı değerlendirmenize ben de katılıyorum. Ancak PYD-YPG konusunda hem Amerika'yla hem Rusya'yla ters düşmemiz ve olayların da onların istediği doğrultuda gelişiyor olması acaba bizim Hükümetimizin başarısızlığı mıdır, yoksa Amerika ve Rusya'nın bize karşı hasmane bir tutumu veya farklı hesapları olduğu şeklinde mi değerlendirilmelidir?

Bir de çok önemli bir şey sormak istiyorum, bizim için çok nazik bir konu, burada 3 tane Hatay Milletvekiliyiz bu Komisyonunda görev yapan: Son iki yıldır birkaç kez çeşitli kaynaklardan bu konuda bana bilgiler geldi fakat en son iki hafta kadar önce eski Dışişleri Bakanımız Yaşar Yakış'ın Hatay'la ilgili bir açıklaması bizi gerçekten ürperti, “Hatay'ı kaybedebiliriz.” açıklaması. Bu konuda bildikleriniz varsa, bize aktarırsanız, bizi rahatlatırsanız, hatta bütün Hatay'ı rahatlatacak bu, çok memnun olurum Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KAN SALICI (İstanbul) – Kısa bir soru soracağım. Az önce örneklerle beraber PKK, YPG ve PYD arasındaki ilişkiyi izah ettiniz. Bu ilişkinin olduğunu Hükümetimiz kaç yıldır biliyor? Yani Salih Müslim Türkiye'ye davet edilip bununla görüşülürken bu ilişkinin olduğundan bihaber miydik?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, koca beş yılı iki dakikaya sığdırmak mümkün değil tabii ki bir Hataylı olarak da, orada savaşı yaşayan bir kişi olarak.

Öncelikle Sayın Öztürk Yılmaz da ülkemizin ve milletimizin bütün çıkarlarının olduğu anlaşmalarda imzamız çok gönül rahatlığıyla atacağımızı ifade etmiştik, bundan sonra da böyle devam edecek.

Ancak şahsınıza da değil, Hükümetinizin yanlış dış politikası sonucunda iflas ettiğini burada hepimiz görüyoruz, biz bunu görüyoruz. Az önce sizler Suriye'de ya da YPG'nin ya da PKK'nın silah bırakması gerektiğini söylediniz. Kesinlikle katılıyoruz, herkesin silah bırakması gerekiyor. Türkiye, koskoca Türkiye devleti hiçbir ülkenin muhalefetine destek olmamalıdır. Biz eğer ülkemizi tehdit edebilecek herhangi bir konum olursa o zaman bir müdahale ederiz. Suriye'de mevcut muhaliflere eğer destek oluyorsak nasıl bir destek oluyoruz? Silah desteğinde bulunuyorsak ve başkalarının silah bırakmasını istiyorsak burada bir çelişki yok mu? Burada bir çelişki var. Yani burada yanlış bir dış politika var. Beş yıldır bir sonuç var arkadaşlar, bir başarısızlık var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

Suriye'de 911 kilometre... 2002-2011 yılları arasındaki Suriye politikamız güzeldi. Doğru olan yerde doğruyu söylemek zorundayız. Bir sıkıntı yoktu ama sizin de söyleminizle, 2002-2011 yılları arasındaki 911 kilometrelik Suriye sınırı rejimin elindeyken daha güvenli miydi? Evet, daha güvenliydi. Şu anda kimin eline geçti? Sizin az önce silahı bırakması gerekir dediğiniz YPG-PYD'nin eline geçti. Peki şu anda Türkiye için bu iyi mi? Yani sizin destek verdiğiniz muhalifler neler yaptı? Silah desteği oldu mu? Ayrıca, özellikle son dört yılda Hatay'a...

BAŞKAN – Toparlayalım Hocam.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Tamam, toparlıyorum.

...çeşitli ülkelerden turist adı altında insanlar geliyor ve sabah olur olmaz otobüslerle Suriye'ye aktarılıyor. Biz bunları çok gördük, Hatay milletvekili arkadaşlarımız da bunu çok iyi biliyor. Yani, hani, neticede, oradaki savaşa biz destek vermeseydik, barış odaklı bir siyaset uygulamış olsaydık şu anda 911 kilometrelik sınır daha güvenli olmaz mıydı?

Aslında daha çok konuşacağım ama artık kürsüde konuşuruz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Ben bitireyim ama soru olarak alalım. Geriye kimse kalmasın. Siz de artık toparlayarak bir cevap alalım sizden.

SERKAN TOPAL (Hatay) - Çok özür diliyorum.

Son bir şey söylemek istiyorum: Devlet yönetiminde duygusallık olmaz. eğer üç dört yıllık süre içerisinde yanlışlık varsa düzeltilebilir ve düzeltilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN –Teşekkür ederim.

Tekrara girmeyecek şekilde şey yaparsak... Süre kalmadı. Yoksa cevap alamayacağız, Sayın Bakanın programı var. Tercih bizim yani.

EREN ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana somut başlıklar hâlinde sorular soracağım.

Öncelikle çok teşekkür ederiz katıldığınız için. Fevkalade ifade ettiğimizi ifade etmek isterim.

İlk sorum şudur: Dış işlerimize yönelik politik bir baskı mı söz konusu acaba yani yurt içinden özellikle? Şundan dolayı soruyorum: Dış işleri stratejimizi öteden beri takip ederken özellikle sizin göreve gelmenizle beraber birçok konuda daha yapıcı bir politik hat oluşturulmaya çalışıldığına tanık oluyoruz. Özellikle, Rusya'yla yaşanan kriz de dâhil olmak üzere daha yapıcı, politik olarak bizim de daha olumlayacağımız bir hat oluşturmaya çalıştığınız kanaatindeyiz. Bu bağlamda sizi özellikle tebrik ediyoruz ve bu tutumun daha da geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Ama birçok konuda Dışişlerimizin ifadeleri ile Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadeleri arasında tezatlar ortaya çıkıyor. Örneğin, demin siz El Nusra'nın bir terör örgütü olduğunu ifade ettiniz. Sayın Cumhurbaşkanımız da "El Nusra IŞİD'e karşı savaşıyor. Onları neden kötülüyorsunuz?" şeklinde bir ifade kullandı. Bunu geçtiğimiz gün bir...

BAŞKAN – Dün kullandı ama bağlamı o değil.

EREN ERDEM (İstanbul) – Onun bağlamını da tartışabiliriz.

BAŞKAN – Yani, öncesini söylersen...

HASAN BASRİ KURT (Samsun) - Bir dakika, çarpıtıyorsunuz.

EREN ERDEM (İstanbul) – Ben tamamlayayım isterseniz. Siz cevap hakkı alırsınız. Ben şu ifademi tamamlayayım.

Onun dışında, Rusya'yla, sizin kullandığınız yapıcı üslubun yanı sıra bir de daha farklı, gerek Kabineden yaklaşımlar sergilendi ve -gerilim- "Belki de inisiyatif acaba sizin dışınızda mı yürüdü?" şeklinde bir endişeyi de bizde oluşturdu.

Diğer bir iki soruma geçeyim. 10 milyar dolardan bahsettiniz, mültecilere harcanan. Yanlış anımsamıyorum değil mi Sayın Bakan, 10 milyar dolar? Sayın Davutoğlu da çeşitli rakamlar telaffuz ediyor ama bu 10 milyar doların teferruatlı bir şeyi var mıdır yani mesela nerelere harcandı bu para? Bununla alakalı da bir bilgi almamız mümkün müdür?

Suriye'de Suriye muhalefeti kimdir? Yani, siz demin çok önemli bir noktaya temas ettiniz, dediniz ki: "İran x bir örgütü işaret ediyor, öbürü x bir örgütü." 166 tane terör örgütü var." Bu bağlamda, Suriye muhalefeti oluşturulan bütün örgütlerin de terör örgütü olarak tanımlanması gibi bir durum ortada. Şimdi, bizim eğit-donat çalışmalarını hangi aşamada? Şu anda bu eğit-donat kapsamında kimler bu proje bağlamında eğitilmekte?

Son bir soru şu olacak: İhvan terör örgütü... Kesinlikle, İhvan bir siyasal akımdır yani Seyyid Kutub'un, Hasan El Benna'ların başlattığı bir siyasal ideolojik, politik akımdır ve terör örgütü olarak tanımlanmasına karşı geliştirdiğiniz tutum son derece olumludur. Çünkü, bu tür ideolojik politik hareketlerin terör örgütü olarak kodlanması kalıcı hasarlara ve radikalizmin gelişmesine yol açabilir, çok tehlikelidir. Bu bağlamdaki tutumunuzu olumlamakla beraber, Ahraruş Şam, Ceşul Mücahidin, Ceşul İslam gibi İhvan'la mukayese edemeyeceğimiz, belki de selefizmi çok yanlış yorumlamış olan terör örgütlerine karşı politik hassasiyet noktamız nedir? Mesela, biz El Nusra'ya terör örgütü diyeceğiz, tamam ama Ahraruş Şam da buna yakın bir çizgide faaliyet yürütüyor, Ceşul İslam da yakın bir çizgide faaliyet yürütüyor. Yani, bizim bu hususta bir toplam siyasi tavrımız var mıdır? Bunu merak ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erdem, toparlayalım.

EREN ERDEM (İstanbul) – Özellikle politik baskı kısmını cevaplamanızı istirham ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat :

Kayıt: Dışişleri

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

Buyurun Sayın Serdengeçti.

MUSTAFA SERDENGEÇTİ (Aksaray) – Sayın Bakanım, öncelikle, bilgilendirmeleriniz için çok teşekkür ediyorum.

Ben sadece şunu anlamakta biraz zorlanıyorum: Rusya'nın Putin'le birlikte son on, on beş yıldır ilmek ilmek, adım adım, böyle, Türkiye'ye bir yakınlaşma politikası vardı. Birden bir uçakla her şey altüst oldu, bir düşmanca tavra girdi. Yani, bu sadece bir uçak olayı değil, orada başka bir şeylerin olduğunu düşünüyorum. Yani, Rusya'nın amacı ne? Niçin Türkiye'nin dostluğunu bir kalemde çiziyor veya daha önce niye dost olmak istiyordu, şimdi niye düşmanca böyle bir tavra giriyor? Bunu anlamakta biraz zorlanıyorum.

Bir de anlayamadığım ikinci bir konu: Amerika Birleşik Devletleri Suriye'de sadece DEAŞ'la mı savaşıyor? DEAŞ'la savaşırken PYD'yi sadece savaş için bir gönüllü asker olarak mı düşünüyor? Bu DEAŞ bittikten sonra PYD'ye ne vadediyor? Orada, Kuzey Irak'ta olduğu gibi bir Kürt devleti mi vadediyor? Amerikalı muhataplarımızın, bunların yaklaşımını nasıl görüyorsunuz, onları merak ediyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Şanverdi.

FEVZİ ŞANVERDİ (Hatay) – Sayın Bakanım, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Ben, az önce konuşan Hatay Milletvekili arkadaşımızın değerlendirmelerine katılmadığımı belirtmek istiyorum. Bu konuda az önce şunu ifade etti: Kara sınır kapılarımızın kapalı olduğu bir dönemde Suriye'ye otobüsler dolusu yabancı şahısların gittiğini ifade etti. Ben bu durumu takdirlerinize bırakıyorum. Şu anda hem Yayladağı Sınır Kapı'mız, hem de aynı zamanda da Cilvegözü Sınır Kapılarımız kapalı durumda.

Diğer taraftan da "Hatay, savaş yaşıyor." veyahut da "Hataylılar olarak savaş yaşıyoruz." gibisinden bir söylem söyledi. Ben buna da katılmadığımı ifade etmek istiyorum. Çünkü, biz Hataylılar gerçekten medeniyetin beşiği olan bir iliz ve şu anda Suriye'den gelen mülteci kardeşlerimizden Türkiye'ye gelenlerin beşte 1'ine ev sahipliği yapıyoruz. Biz Hatay'da gerçekten savaş yaşamıyoruz, bilakis garip gurebanın, kimsesizlerin kimi oluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son sözü veriyorum. Söz kullanmamış herkesin kullanmasını bekledim.

Buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, gerçekten, burada, hani, polemik gibi bir derdimiz yok. Türkiye'nin dış politikasını suçlayalım ya da AKP Hükûmetinin dış politikasını suçlayıp puan alalım gibi bir derdimiz hiç yok. Gerçekten kaygılı bir durumdayız. Savaş derinleşiyor Orta Doğu'da, buraya da yansiyabilir. Sadece şu kadarını söylüyoruz: Sayın Bakanım, bakın, daha az önce söylediniz, dediniz ki: "İhvan terör örgütü değildir, böyle görmüyoruz." Değil mi? Biz biliyoruz, bu terör örgütü listelerinin nasıl yapıldığını biliyoruz. Bunların herhangi normatif bir tarafı yok. Çıkar ilişkileri üzerinden yapılır; eklerler, çıkarırlar, falan filan. Bakın Sayın Bakanım, PYD şu ana kadar Bakanlar Kurulu tarafından terör örgütü ilan edilmemiş, iyi bir şeydir. Gelecekte belki ilişki kurmanın zemini olabilir diye ben bunun burada tutulması gerektiğini düşünüyorum.

Çok zor bir pozisyon olduğunun farkındayız. Ancak, "Türkiye, dış politikası itibarıyla Kürtleri Orta Doğu'da başka alternatiflere itmemelidir." diyoruz. Oturup Kürtlere "Niye İran'la, niye Suriye'yle, niye şunla bunla ilişki kuruyorsunuz, PYD'yle?" Bu suçlamaları yapmak yerine "Amerika'nın, Rusya'nın, herkesin ilişkilenebileceği bir gücü biz terör örgütü ilan edelim, Suriye'yle ilişkilerimizi bozalım, bu devletlerle ilişkilerimizi bozalım..." Artı, Türkiye'de 20 milyon Kürt var. Türkiye'nin PYD'yle, oradaki Kürtlerle ilişki kurması demek, buradaki Kürtlerle ilişkilerin de toparlanması demek.

Dolayısıyla, gerçekten, bir polemik, bir suçlamanın ötesinde, Türkiye için, Kürtler için, Türkler için Orta Doğu'da bunun çıkış yolu olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, sözleri bitirmiştik ama bir üyemiz var. Ona vermeden olmaz.

Tekrar daha söz vermeyeceğim.

Sayın Akın, buyurun.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, çok teşekkürler bu samimi cevaplarınız ve bilgiler için.

Benim sormak istediğim soruların çoğu cevaplandı. Fakat, gerçekten çok kafama takılan, demin Eren kardeşimin de dile getirdiği bir konu var Sayın Bakanım. Bu muhtarlar toplantısında Cumhurbaşkanı, ortamda, El Kaid'e'nin uzantısı olduğu bilinen El Nusra'ya "kötü" diyen ülkeleri eleştiriyor. "Peki, El Nusra'ya niye 'kötü' diyorsunuz?" diye sordu. Gerçekten, bir vatandaş olarak bu çelişki benim dikkatimi çekti. Bununla ilgili, biz Türkiye olarak El Nusra'ya iyi mi diyoruz? El Nusra Türkiye'nin dost ve müttefiki midir? Bir de Türkiye'nin El Nusra konusundaki duruşu nedir? Bu gerçekten çok önemli, onu rica edeceğim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım... Bir cümle alacağız sadece Sayın Topal. Yani, bu Hatay...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Şimdi, bakın, ben az önce şunu anlatmaya çalıştım...

BAŞKAN - Yani, bir Komisyonumuz var, bir de Hataylılar var Sayın Bakanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Bakanım, savaşı yakından yaşayan bir kişi olarak, tek cümleyle, ben Fevzi Ağabeyi seviyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, biz de Hatay alt komisyonuna teşekkür ediyoruz ve size toparlama üzere söz veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanımızın sözlerinde hiçbir çelişki yoktur. Yani, sözünün bir kısmını alıp da “Abdestsiz namaz kılma.”dan “Namaz kılma.” kısmını alırsan başka şey çıkar, “Abdestsiz namaz kılma.” dersem başka bir şey çıkar. Sayın Cumhurbaşkanımız, esas, biraz önce söylemeye çalıştığım çelişkiye vurgu yapıyor. Yani “Terör örgütlerine bakarken bir terör örgütüyle mücadele ediyor diye diğerini iyi göstermeyin.” diyor. El Nusra da bir terör örgütüdür. Orada sıralıyor. “DAEŞ, El Nusra, YPG –‘YPG’ diyor, o kısmı İngilizce söylüyor Cumhurbaşkanımız, dikkat çeksin diye- bunların hepsi terör örgütü.” diyor. Ondan sonra “Bir terör örgütü diğeriyle mücadele ediyor diye onu meşru göremezsiniz.” diyor. O zaman bu tez doğruysa “El Nusra da terör örgütü, DAEŞ’le mücadele ediyor yer yer. O zaman onu niye eleştiriyorsunuz?” diyor. Cumhurbaşkanımız bir çelişkiye vurgu yapıyor. “O da terör örgütü, o da terör örgütü. Niye ayırım yapıyorsunuz?” diyor. “İdeolojiye göre veya kullanabildiğiniz yani kullanıp kullanmadığınıza göre böyle kriter belirleyerek ayırım yapmayın.” diyor. Yoksa El Nusra’yı savunmuyor Cumhurbaşkanımız.

Şimdi, bazıları diyor ki: “PYD de yüzde 17’sini işgal ediyor Suriye’nin. Ondan sonra, o yüzden müzakere masasında olmalıdır.” Biz de diyoruz ki: O tez doğru olsa yüzde 45’ini işgal eden DAEŞ’i de çağırmanız lazım yani böyle şey mi olur? Terör örgütlerini işgal ettiği toprak oranında müzakereye çağırarak, böyle olur mu diyoruz. Ha, rejimin içinde olsun diyoruz yani olursa, onda bir şey yok.

Yani, Cumhurbaşkanımızın söylediğinde bir çelişki yok. Lütfen, başka yerlere çekmeyelim, gerçekleri konuşalım. Gene Cumhurbaşkanımızın sözlerini eleştirebilirsiniz ama görüşlerini doğru zeminde eleştirelim. Cumhurbaşkanımızın da, Başbakanımızın da, biraz önce söylediğim, işte, “Bizi bağlamaz.” kısmı, ne demek istediği son derece nettir. Ama “Oradan gelecek terör saldırılarına karşı da bir müdahale etmeyelim.” dersiniz o sizin görüşünüzdür, ayrı ama bizim tutumumuz o konuda son derece nettir.

Şimdi, suçluların iadesi, otomatik bir karar değildir anlaşma olduğu zaman. Bir: Mahkeme kararları önemli.

İkincisi: Her ülke bir suçluyu iade ederken o ülkedeki siyasi duruma da bakar, insan hakları durumuna da bakar. Ha, bunu suistimal edip de çok keyfi davranan ülke yok mu? Çok var. Çifte standart içinde olan ülke var mı? Çok var. Biz de bizde olan bir vatandaş iade ederken buna bakıyoruz.

Mesela, Özbekistan’la ilişkilerimiz niye yıllardır iyi değil? Ta biz iktidara gelmeden önce, yıllar önce bir muhalif, burada, gelmiş, iadesini istemiş Özbek rejimi. O kişinin avukatları da İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş. İnsan Hakları Mahkemesi de hemen geçici bir karar almış “İade etmeyin.” diye. Türkiye, tabii, İnsan Hakları Mahkemesinin kararına sevse de, sevmese de uymak durumunda. İade etmediği için o zamanki yönetim, ilişkiler kopmuş. Hâlen bu şey düzelmedi, gitti. Yani, şimdi biraz inişler çıkışlar oluyor, biraz daha iyi, bazı temaslarımız da oluyor. En son, Türkmenistan’da Sayın Cumhurbaşkanımız İslam Kerimov’la görüştü.

NATO’yla ilişkiler çok önemli. NATO’ya bir sıkıntımız yok. NATO’nun bu süreçte Türkiye’ye verdiği destek, aldığı kararlar çok nettir. Bugüne kadar sınır güvenliğimizle ilgili verdiği destekler önemli. Şimdi de göçmen kaçakçılığıyla ilgili iş birliğimiz konusunda düşüncelerimizi, attığımız adımları zaten biraz önce paylaştık ama Parlamento Asamblesindeki temaslar da önemli. Yani, her kurumun, parlamento asamblesi olan kurumlarda bizim parlamenterlerimizin oraya gidip oralarda temasta bulunması, ondan sonra, komisyonlarda, siyasi gruplar varsa oralarda, genel kurullarda aktif olması çok önemli. Ben geçen de Strazburg’da da söyledim, tabii ki iktidar-muhalefet, farklı partiler vardı. Orada her konuda yüzde 100 uyum içinde olmamız şart değil. Her parti kendi bakış açısına göre tutumunu şey yapar. Ama Türkiye’nin imajını bozacak şeylerden de kaçınmak lazım. Ülkenin ve milletin imajı bir kere bozulduğu zaman kolay kolay şey olmaz. Yani, doğruları söylemek anlamında değil ama özellikle imaj bozucu amaç ve gayretleri de görünce biz doğrusu üzüyoruz Dışişleri Bakanlığı olarak, bu ülkeyi seven insanlar olarak ama demokrasi içinde herkes görüşlerini söyler.

Şimdi, adaşım Mevlüt Bey, bizim başından beri Suriye’deki tutumumuza gelince. Bu olay, Arap Baharı başladı buraya sıçradı. Gerçekten, bu noktalara gelmesini biz hiçbir zaman arzu etmedik. Gerçekten, Esad rejimine de çok samimi tavsiyelerde bulunduk. Belki o adımları atsaydı... Tunus örneğini de verdik, Fas örneğini verdik, Fas’ta mesela önemli adımlar atıldılar, başka ülkelerde de bazı tedbirler aldılar, bastırdılar kısa süre içinde. İlk başlayan Tunus, bakın şu an bu süreçten en az hasarla çıkan ülke. Bizim için fark etmez, İhvan seçildi onunla da. Şimdi, şu andaki hükümetle çok yakın iş birliği içindeyiz. Dışişleri Bakanını mesela Büyükelçiler Konferansına çağırma işi değişti, tam bir gün önce değişti, yeni bakan atandı. Yani kardeşlik ilişkileri içindeyiz gerçekten, onlar da bizi çok seviyor. Bizim için fark etmez, halk kimi tercih ettiyse onunla çalışmak durumundayız. Öyle duygusallık yoktur dış politikada, doğru, katılıyorum. Ama şimdi, bugünkü tabloda yani biz diyelim ki Esad’a hiç sesimizi çıkartmasaydık veya hiç duruş sergilemeseydik Esad durur muydu veya çatışmalar durur muydu? Türkiye hangi rolle çatışmaları durdurabilirdi? İnanın, bugün Suriye’de Türkmen diye hiçbir şey kalmazdı, hiçbir muhalefet kalmazdı, 500 bin değil ölü 1,5 milyon olurdu. Yani Esad tamamen, uluslararası camia... Yani tam anlamıyla uluslararası camianın duruşunda eksiklikler var. Özellikle, kimyasal silah kullandıktan sonra, kırmızı çizgi aşıldıktan sonra Rusya’nın oyunuyla, manevralarıyla bu iş örtbas edildi, bilmem ne falan. Uluslararası camia daha güçlü dursaydı bugün 400 bin insan ölmezdi. Bunları biz mi öldürdük? Bir rejim öldürüyor insanları.

Şimdi, biz ılımlı muhalefete destek veriyoruz, ılımlı muhalefete, dikkat edin. Ama bizim eğit-donatı kime yapıyoruz? İlimli muhalefete. Niçin yapıyoruz? DAEŞ’le mücadele diye. Amerika’yla birlikte yapıyoruz. Adam bulmakta, doğru, zorlanıyoruz yani öyle arazide adam bulmak o yeteneklere sahip... Yani eğit-donatı programının da DAEŞ’le mücadelede yetersiz olacağını bile bile biz bu işe

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 16

girdik, bir iş birliği. DEAŞ'a karşı bir iş birliğimizin bir göstergesidir. Ama eğitim donattığınız 60-70 kişi ne kadar mücadele edecek DEAŞ'e karşı? Zaten ona da oradan YPG saldırıyor. Ne olacak bu işin sonu? Yani eğitim-donat yapıyoruz da DEAŞ'e karşı mücadelede eğitim-donat yapıyoruz.

Şimdi, oradaki Türkmen kardeşlerimizin, oradaki kardeşlerimizin haklarına Türkiye sessiz kalsın... Bu da bizden bekenemez, bir. İkincisi, Türkiye tek başına ılımlı muhalefete destek vermiyor ki. Esad rejiminin meşruiyetini yitirdiğini söyleyen biz değiliz. İslam İşbirliği Teşkilatı, üyeliğini askıya aldı. Niye? Meşruiyetini yitirdi. İlimli muhalefete destek veren ve meşru bir muhalefet olarak gören ülke sayısı 120 civarında. Sadece Türkiye değil, bu sadece Türkiye'nin meselesi değil. Biz tabii, Türkiye olarak ve parlamenterler olarak ülkemizin yani her türlü politik açıyla ilgilenen insanlar olarak biz kendi açımızdan değerlendiriyor olayı. Ama bu iş, Suriye-Türkiye arasında bir mesele değil. O yüzden, "Türkiye böyle yapsaydı, böyle olurdu, Türkiye şu adımı atsaydı bu olurdu, Türkiye sessiz kalsaydı bunlar olurdu." varsayımında bulunmak son derece yanıltıcı olurdu. Yani bu işin sorumlusu biz değiliz. Ama biz başından beri tutumumuzda, eksik olur, yanlış olur ama ilkesel bir tutum sergiledik. Bu konuda da Suriye'ye veya Suriye halkına bir karşıtlığımızdan değil... Kaldı ki bizim yanı başımızdaki bir yangına duyarsız kalmamız mümkün mü ya? Her şeyden önce kendi güvenliğimiz için bunlar çok önemli.

Şimdi, biz muhalefete burada, silah bırakma derken... Şu anda çatışmaların durdurulması herkesi kapsıyor. Rejimi de, rejime destek veren güçleri de, havadan bomba yağdıran Rusya'yı da kapsıyor, muhalefeti de kapsıyor. Bir taraf muaf değil ki bundan. Öbür türlü zaten ateşkes de olmaz, çatışmalar da durmaz, devam eder. O yüzden biz bu süreci destekliyoruz yani o yüzden, çelişki falan... Yani burada bir çelişki yok, çelişki yok burada.

Eğitim-donat programını kime verdiniz... Şimdi, yani biz sessiz kalsaydık da rejim bir taraftan bu zafiyete düştükten sonra bu sınırlarını DEAŞ'e ya da başka bir terör örgütüne ya da başka gruplara kaptırmazdı diye bir tezde bulunursanız bunu da gerçekçi bulmam. O zaman, tamamen tüm muhalefeti ya yok edecekti baştan sona, ortaya çıkan DEAŞ canavarıyla da mücadele edecekti, Kürtleri de yok edecekti zamanında yaptığı gibi. Şimdi, oradaki Kürt kardeşlerimizin haklarını -Esad'la ilişkilerimizi düzelttikten sonra- savunan biziz. Hişyar Bey, bizim oradaki Kürt kardeşlerimizle bir problemimiz yok. Yalnız, şunu çok iyi anlamanız lazım: Bizim, Kürtleri başka bir yere itme gibi şeyimiz de yok. Sadece, nasıl PKK şimdi güneydoğuda baskıcı politikalarıyla, terör faaliyetleriyle oradaki Kürt kardeşlerimizi göçe zorluyor, hele hele kendisi gibi düşünmeyen inançlı Kürtleri göçe zorluyor. Nasıl biraz önce söylediğim gibi YPG, Kürtleri orada, Suriye'de göçe zorluyor, başka ülkelerde yaşamaya mahkûm ediyor. Bunu niye söylemiyorsunuz o örgütlere? "Niye Kürtleri başkalarının yanına itmek zorunda kalıyorsunuz?" demiyorsunuz, onu demek lazım esas itibarıyla. Biz niye itelim Kürt kardeşlerimizi başkalarının yanına?

Dolayısıyla, esas burada yanlış yapan, terör örgütleriyle ayrımı yapmadığınız zaman birbirine karışıyor. Bence bunun ayrımını çok iyi yapmanız lazım.

Burada rejim ve düzeltmeyle ilgili Oğuz Kaan Bey bir şey söylemişti ama... PYD-PKK ilişkisi başından beri var ama biz uyarılarımızı yaptık. Yani Salih Müslim'e de bu konuda, ilgili kurumlarımız uyarı yaptı. Biz PKK'yla da, terör örgütü, terör bitsin diye, ondan sonra Öcalan'la da ilgili kurumlarımız görüştü. Bu yöntemlerin hepsi denendi. Hiç kimse şu yöntem, bu yöntem denedi diyemez Türkiye'de. Samimi bir şekilde biz bu yöntemleri, siyasi risklerini alarak yaptık. Yani Salih Müslim'e ve ondan sonra PYD'lilere zamanında bu uyarıyı yapmamız normal bir şey, sağlıklı bir şey. Ha, uydu, uymadı, gördük tabloyu. Kendi tercih etti, kendi yolunu kendi çiziyor, terörü tercih ediyor. O zaman da bizim tavrımız farklı olur. Terör yerine bizim tavsiye ettiğimiz yöntemleri seçseydi bugünkü tablo çok farklı olurdu. Şimdi, bizim, 200 bin Kürt vatandaşımızı Kobani'den alırken, şu anda geride bıraktığı hayvanların yemini bile biz her gün günlük gönderiyoruz. Bunu başa kakmak için söylemiyorum, insani görevimiz bizim bu. Nasıl Irak'taki 3 tane kamptakilerin hepsine insani yardımlarımızı her gün gönderiyorsak bunlara da her gün yardım ediyoruz. Oradaki 200 bin vatandaşımızı alırken "Bunlar Kürt, bunlar PYD'yle beraber yaşıyorlar." demedik. Kürt vatandaşlarımız, kardeşlerimiz olarak gördük yani Suriye vatandaşlarını bizim de kardeşimiz olarak gördük.

Şimdi, bizim dış politikamızda, her ülkenin dış politikasının oluşumunda tabii ki baskı olur. Şöyle baskı olur: Kamuoyu baskısı olur. Yani, bu da sizin aslında yanlış yapmanızın önüne geçer. Elbette siyasi dengeler olur, elbette şey olur ama sizin söylediğiniz anlamda bizim dış politikamıza olumsuz bir şey yok. Biz inandığımız şeyde halkımızı ikna etmek için tam tersi çaba sarf ediyoruz, riskler alıyoruz yani olumlu anlamda riskler, Kıbrıs'ta olduğu gibi. Mesela, 2004'teki Kıbrıs'la ilgili Türkiye'deki hava ile şu andaki hava bir değil. Ben o zamanlarda Dış İlişkiler Başkanlığında Başkan Yardımcısıydım ve tüm Türkiye'yi dolaşıp dış politikamızı anlatırdık. Benim görevim iki şeyi anlatmaktı esas itibarıyla: Bir, bu yabancıların mülk alımıyla ilgili kanunla ülke topraklarını satmıyoruz. İşte, bir sürü şehir efsanesi vardı, İsrailiiler geliyor, burada doğum yaptırıyor, çocuk vatandaşlık elde ediyor. Bizim kanunlarımız Türkiye'de doğum esaslı vatandaşlık vermiyor, böyle bir şey yok ama şehir efsanesi gibi. İki, Kıbrıs'ı satmadık. Tam tersi, Kıbrıs'ta ekonomiyi ne kadar yaptık, doğrudan yardımlar, otel, yatak sayısı, öğrenci sayısı, yurt sayısı vesaire vesaire. O zaman seçim öncesi bunlar tartışılırdı ama bugün bunlar hiç tartışılmıyor şu anda. Neden? Kamuoyuna siz doğru bilgiler anlatmaya başladığınız zaman kamuoyu o zaman sizin istediğiniz noktaya gelir, yaptığınız işin de doğru olduğuna inanırsanız.

Olumsuz anlamda bir baskı yok ama her iktidara, her ülkeye, her zaman halkın düşünceleri olumlu anlamda bir baskıdır. Biz de halkın düşüncelerini zaten anketlerle soruyoruz ta partiyi kurduğumuz günden bu yana, bundan da çok faydalıyoruz işin doğrusu.

Yani, burada biraz önce söyledim, Cumhurbaşkanlığı ile Dışişleri arasında bir çelişki yok. O yanlış bir yönlendirme olmuş, siz oradan onu almışsınız. Cumhurbaşkanımızın Nusra'yla ilgili yaklaşımı ile bizim yaklaşımımız arasında hiçbir fark yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 25/02/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 17

Şimdi, biz olumlu tavır sergiliyoruz yani bunu fark ettiğiniz için de teşekkür ediyoruz. Ama Rusya'da mesele Putin'in ne düşündüğü. Putin çok duygusal tepki veriyor. Putin'in psikolojisini de anlamaya çalışıyoruz. Bugüne kadar dokunulmaz bir süper güçtü, birden uçağı düşürüldü, bu imajı sarsıldı ve çok kişiselleştirdi Putin bunu. Yani diğer Rus yetkililerin -Lavrov dâhil- ilişkilerimizi düzeltme konusunda düşüncelerini biliyorum, detaylara girmeye gerek yok ama burada mesele, tek kişi var, tek kişinin vereceği karara bağlı. Putin'in bu konuda tutumu değişmediği sürece de diğerlerinin de tutumunda bir değişiklik olmaz ama biz sabırla Putin'in de bu duygusallıktan uzaklaşacağını düşünüyoruz. Bir sürü açıklamaları oldu, bir sürü gereksiz şeyler oldu ama bazı arada gidip gelen üçüncü ülkelerin liderleri oluyor, telefonla görüşmeler oluyor. Öyle görünüyor ki henüz Putin'in tutumunda köklü bir değişiklik yok. Tamamen tüm çabalarımızın da samimi gayretlerimizin de sonuçsuz kalmasının tek sebebi Putin'dir.

10 milyar doları insani konulara harcadık. Kamplar kuruyoruz. Her gün onların yiyecekleri, içecekleri, okul masrafları, eğitim, kadınlara yönelik yine böyle teknik kurslar, vesaire, sağlık hizmetleri var dışarıda ama genellikle sağlık hizmetlerine ücretsiz yaklaştıkları için onun değeri ölçülemiyor ama tamamen, Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin barınma, yeme, içme, ondan sonra eğitim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik masraflarımız oldu.

Eğit-donat konusundaki sorunuza cevap verdik.

Rusya konusunda Mustafa Bey'in sorusuna da bu şekilde cevap verdik.

Şimdi, ABD'nin ve bazı ülkelerin, başlangıçta bazı Avrupa ülkelerinin de sorunu buydu. "Tamam, DAES'la mücadele edelim, tamam, doğru, kara operasyonu da lazım ama ben asker göndermem, ben askerimi riske atmam, siz yapın." Biz de diyoruz ki: Senin kamuoyun varsa bizim de var. ben niye askerimi riske atayım yani? Tamam, kara operasyonu olmalı, şarttır ama yaparsak da DAES'a karşı 65 ülkeyiz, en azından bir 20 ülkenin ortaya çıkması lazım, bir iş birliği içinde olması lazım. Aksi takdirde Türkiye niye girsin Suriye'nin içine? Niye ondan sonra Türkiye Suriye'yi işgal eder pozisyona düşsün? Niye biz kendimizi bu ateş çemberinin içine tek başımıza atalım? DAES bizim sorunumuz değil ki. Doğru, ilk etapta herkesten fazla bize tehdit oluşturuyor, bunu da görüyoruz. Gerek yabancı terörist savaşçılar gerek diğer boyutları gerek doğrudan saldırılar... O zaman ne yapıyor şimdi? Amerika "Ben göndermem. Kara operasyonu da lazım. O zaman arazide bazı unsurlar belirleyelim. İşte, YPG gibi diğer güçler radikal de değil, onlarla iş birliğine girelim." diyor. Böyle bir girdaba... Yani uyuşturucu kaçakçılığının içine bir girersin bir daha çıkamazsın ya, bir girdiğin zaman buradan çıkmak kolay olmuyor. Çünkü onlara bazı destekler veriyorsun, işte, silah verdi, yarısı DAES'a gitti, vesaire. Bazı buna benzer angajmanlar oluyor. Şimdi, güvenilir olmadığını görmeye başladı, Kerry durup dururken bunu söylemez, beni memnun etmek için de söylemez ama ne yapacağını da bilmediği için çelişkiler var, bir. İkincisi, Amerika'da Dışişleri ile Beyaz Saray, Pentagon arasında çok ciddi görüş farklılıkları da var, ne yaptıkları konusunda tam kararlılık yok. Geçen gün Fransa Dışişleri Bakanı – ki Fransa arazideki gerçekleri tüm Batı ülkelerinin içinde en iyi bilen, kara operasyonunun da başından beri olması gerektiğini söyleyen ülkelerden bir tanesi- Fabius ayrıldı ve yüksek mahkeme başkanı oldu. Ayrılırken Amerika'yı epeyce bir eleştirdi, Obama'yı da dedi ki: "Kerry'nin söylediklerinin yüzde 10'u gerçekleşseydi bugün Suriye'de bu tablo olmazdı." Çok doğru söylüyor, çok doğru bir tespit. Yani sorun bu, çok karar alıyor, çok konuşuyoruz ama maalesef böyle bir çelişkili durum var. Ama gerçekleri görmeye başlamaları da en azından önemlidir.

Değerli Başkanım, elimizden geldiği kadar tüm arkadaşlarımızın sorusuna...

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Hatay meselesi...

BAŞKAN – Onu alt komisyona havale ettik.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) – Yaşar Bey ile ben, ilk, partiyi kurduğumuzda beraber çalıştık. O genel başkan yardımcısıydı, ben de onun yardımcısıydım ve kendisinden de çok şey öğrendim, engin bir bilgi birikimi vardır. O yüzden Yaşar Bey'in şahsıyla ilgili hiçbir yorum yapmam ama Yaşar Bey tabii çok uluslararası toplantılara katılıyor, "think tank"lara katılıyor, "think tank"larda da biliyorsunuz çok senaryolar ortaya çıkar, bazı senaryolar da uygulanır ama Hatay'la ilgili ortaya çıkan böyle senaryolar varsa biz bunu uygulamayız, hiç öyle bir endişeniz olmasın, Hatay'ı bizden kimse alamaz, halkın iradesiyle aldık, kimseye de vermeyiz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, katılımınız için öncelikle çok teşekkür ediyorum. İleride inşallah daha spesifik ve tematik toplantılar yapmayı planlıyoruz. Bunu da siz bizzat zikrettiğiniz için ayrıca teşekkür ediyorum.

Bugün, Dışişleri Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi, Birinci Yasama Yılı, 21'inci Toplantısını kapatıyorum.

Tekrar, tüm katılımcılara ve Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.30